

MESTO NITRA

Materiál na rokovanie Mestského zastupiteľstva v Nitre

Predkladateľ:	Marek Hattas, primátor mesta Nitra
Číslo materiálu:	708/2020
Názov materiálu:	Návrh Stratégie rozvoja kultúry, kreatívneho priemyslu a kultúrneho cestovného ruchu v Nitre (2021 – 2031)
Spracovatelia:	Oľga Škochová – Bláhová, ONplan lab, s.r.o Vladimír Ballay – vedúci odboru projektového a strategického riadenia Irena Lehocká - projektová manažérka Dagmar Bojdová – vedúca odboru kultúry Terézia Zaujecová – dočasne poverená výkonom funkcie vedúca odboru TIC Nitra
Napísali:	Andrea Oravcová, Elena Klenková, Iveta Žitňanová, Alena Pivarčiová
Prizvať:	Oľga Škochová - Bláhová
Dátum rokovania MZ:	10.12.2020
Dátum vyhotovenia:	26.11.2020
Návrh na uznesenie:	Mestské zastupiteľstvo v Nitre p r e r o k o v a l o Návrh Stratégie rozvoja kultúry, kreatívneho priemyslu a kultúrneho cestovného ruchu v Nitre (2021 – 2031), s c h v a ľ u j e Stratégiu rozvoja kultúry, kreatívneho priemyslu a kultúrneho cestovného ruchu v Nitre (2021 – 2031)
Podpis predkladateľa:	

Dôvodová správa

Predkladáme návrh Stratégie rozvoja kultúry, kreatívneho priemyslu a kultúrneho cestovného ruchu v Nitre (2021 – 2031), ktorý bol spracovaný v kontexte príprav kandidatúry Nitry na titul Európske hlavné mesto kultúry 2026 a vo väzbe na prípravu strategických a programových dokumentov SR pre nové programové obdobie 2021 - 2027. Nadväzuje na Koncepciu rozvoja kultúry mesta Nitry (2009 - 2020) a na ďalšie strategické dokumenty mesta (PHSR, Stratégiu prístupnosti mesta Nitry pre všetkých ai.).

Spracovateľom návrhu stratégie je spoločnosť ONplan lab, s. r. o., Františka Křížka 362/1 170 00 Praha 7, ktorá poskytuje komplexné riešenia a služby v oblasti revitalizácie a rozvoja miest a strategického plánovania. Pomáha mestám a investorom vytvárať hodnoty so zapojením miestnych komúnít. ONplan lab, s.r.o je českým lídrom v oblasti kultúrneho plánovania. Poskytuje služby spojené s prípravou stratégií rozvoja kultúry a kultúrnych a kreatívnych odvetví.

Predložený návrh je výsledkom širokého participatívneho procesu a tvorby nitrianskych kultúrnych aktérov zo štátneho, verejného i mimovládneho sektora. Predstavuje víziu udržateľného rozvoja kultúry, kreatívneho priemyslu a kultúrneho cestovného ruchu mesta Nitry do roku 2031, podľa ktorej bude Nitra moderným kultúrnym, kreatívnym a atraktívnym európskym mestom s plnohodnotným verejným priestorom a kvalitnou ponukou pre všetkých.

Návrh Stratégie rozvoja kultúry, kreatívneho priemyslu a kultúrneho cestovného ruchu v Nitre (2021 – 2031) prerokovala komisia pre kultúru a kreatívny priemysel na svojom zasadnutí dňa 25.11.2020 a uznesením č. 20/2020 odporúča Mestskému zastupiteľstvu predložený návrh schváliť.

Návrh Stratégie rozvoja kultúry, kreatívneho priemyslu a kultúrneho cestovného ruchu v Nitre (2021 – 2031) prerokovala komisia pre miestny rozvoj, cestovný ruch a zahraničné vzťahy na svojom zasadnutí dňa 19.11.2020 a uznesením č. 34/2020 odporúča Mestskému zastupiteľstvu predložený návrh schváliť.

NK31

**Stratégia rozvoja
kultúry, kreatívneho
priemyslu a kultúrneho
cestovného ruchu v Nitre
(2021 - 2031)**

NK31

Stratégia rozvoja kultúry, kreatívneho priemyslu a kultúrneho cestovného ruchu v Nitre (2021 - 2031)

návrhová časť

Spracovateľ:

ONplan lab, s. r. o.

Františka Křížka 362/1

170 00 Praha 7

info@onplanlab.com

november 2020

Obsah návrhovej časti

1	ÚVOD	4
2	ŠTRUKTÚRA NÁVRHOVEJ ČASTI	6
3	VÍZIA ROZVOJA NITRY 2031	7
3.1	ČO PREDSTAVUJE VÍZIA ROZVOJA	7
3.2	VÍZIA ROZVOJA KULTÚRY, KREATÍVNEHO PRIEMYSLU A KULTÚRNEHO CESTOVNÉHO RUCHU MESTA NITRY DO ROKU 2031	
4	STRUČNÝ PREHLAD OBLASTÍ ROZVOJA, CIEĽOV A OPATRENÍ	8
4.1	STRUČNÝ PREHLAD CIEĽOV A OPATRENÍ	10
5	ROZPRACOVANIE OBLASTÍ ROZVOJA, CIEĽOV A OPATRENÍ	12
5.1	DOSTUPNÁ KULTÚRA	13
5.2	KULTÚRNY A KREATÍVNY PRIEMYSEL	18
5.3	KULTÚRNE DEDIČSTVO	23
5.4	KULTÚRNY PRIESTOR	29
5.5	IDENTITA DESTINÁCIE	35
6	NÁVRH SPÔSOBU IMPLEMENTÁCIE	41
	PRÍLOHA Č. 1	43

1 Úvod

Stratégia rozvoja kultúry, kreatívneho priemyslu a kultúrneho cestovného ruchu v Nitre na roky 2021 - 2031 (ďalej NK31) je dokument, ktorý popisuje riešenia rozvojových aktivít mesta a je „červenou niťou“ pre kľúčových aktérov v meste. Ciele a vízie NK31 sú prepojené s kandidátúrou Nitry na Európske hlavné mesto kultúry 2026, no stratégia je nezávislá od úspechu kandidatúry.

Východiskom pri jej príprave boli nasledujúce analýzy:

- Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu kultúrnych potrieb obyvateľov mesta Nitry (2020, odbor kultúry MsÚ v Nitre, projektový tím EHMK 2026 a obe nitrianske univerzity)
- Analýza súčasného stavu kultúry v Nitre (kultúrne dedičstvo, kultúrna ponuka a infraštruktúra (2019/2020, odbor kultúry MsÚ v Nitre)
- Mapovanie aktérov KKP (2017, odbor projektového a strategického riadenia MsÚ v Nitre a Centire, s. r. o.)
- Analýza súčasného stavu - cestovný ruch v meste Nitra (2020, odbor TIC Nitra a Zuzana Palenčíková)
- Analýza rozvoja publika (2020, Anna Šimončíčová)
- SWOT analýza (2020, pracovné skupiny za jednotlivé odvetvia kultúry, kreatívneho priemyslu a kultúrneho cestovného ruchu)

Stratégia nadväzuje na platné európske a národné strategické dokumenty v oblasti rozvoja kultúry, kreatívneho priemyslu a cestovného ruchu a na evaluáciu Konceptie rozvoja kultúry mesta Nitry z roku 2008. Snahou je synergia NK31 s ostatnými strategickými a rozvojovými dokumentmi mesta, napr. Komunitným plánom, Stratégiou prístupnosti mesta pre všetkých, PHSR a pod.

Hlavným cieľom NK31 je poskytnúť podklady pre nové zadefinovanie a prijatie základných zásad a nástrojov kultúrnej politiky mesta Nitry a pre ich realizáciu v horizonte jedenástich rokov.

Cieľom je jasné definovanie vízie budúceho rozvoja Nitry v oblasti kultúry, kreatívneho priemyslu a kultúrneho cestovného ruchu do roku 2031 v úzkej väzbe na prípravu strategických a programových dokumentov SR pre nové programové obdobie 2021 - 2027.

Stratégia obsahuje dve časti: analýzu a návrh. Akčný plán bude samostatným dokumentom, ktorý bude vychádzať z analytickej a návrhovej časti stratégie a Mestskému zastupiteľstvu v Nitre bude predložený v prvom polroku 2021. V súbore analýz je vyhodnotené kultúrne prostredie v meste. Súčasťou analýzy je zároveň definovanie hlavných rozvojových problémov mesta a ich príčin.

Na základe analytickej časti a z nej definovaných východísk pre návrhovú časť je následne spracovaná návrhová časť dokumentu. Návrh formuluje strategickú víziu (želaný budúci stav), strategické ciele pre vymedzenie oblastí rozvoja a ďalej opatrenia a indikátory. Opatrenia formulujúce spôsoby napĺňania vízie v strednodobom horizonte sú súborom aktivít vzťahujúcich sa k určitej téme. Merateľné indikátory pomáhajú lepšie definovať strategické ciele.

Na prípravu návrhovej časti nadväzuje spracovanie akčného plánu. Ten bude podrobne špecifikovať spôsob napĺňania programových cieľov, opatrení a rozvojových aktivít strategického plánu na najbližšie obdobie (dvoj až trojročné obdobie). Konkretizuje rozvojové aktivity do podoby čiastkových krokov vedúcich k ich realizácii. Akčný plán bude v nadväzujúcich krokoch previazaný s rozpočtom mesta. Pri každej aktivite v akčnom pláne bude stanovená zodpovednosť, aby bolo zrejmé, kto za jej realizáciu zodpovedá.

Hlavným gestorom prípravy návrhu dokumentu bol odbor projektového a strategického riadenia mesta Nitry v spolupráci s odborníkmi: kultúry, TIC Nitra (Turistické informačné centrum Nitra), školstva, mládeže a športu, útvárom hlavného architekta, NOCR a všetkými odborníkmi mesta, ktoré prispeli k jeho tvorbe prostredníctvom vyplnenia dotazníka. Metodicky tvorbu dokumentu

usmerňovala firma Onplan lab, ktorá viedla dva workshopy (analytický a návrhový) a zároveň bola poradcom pri finalizácii NK31.

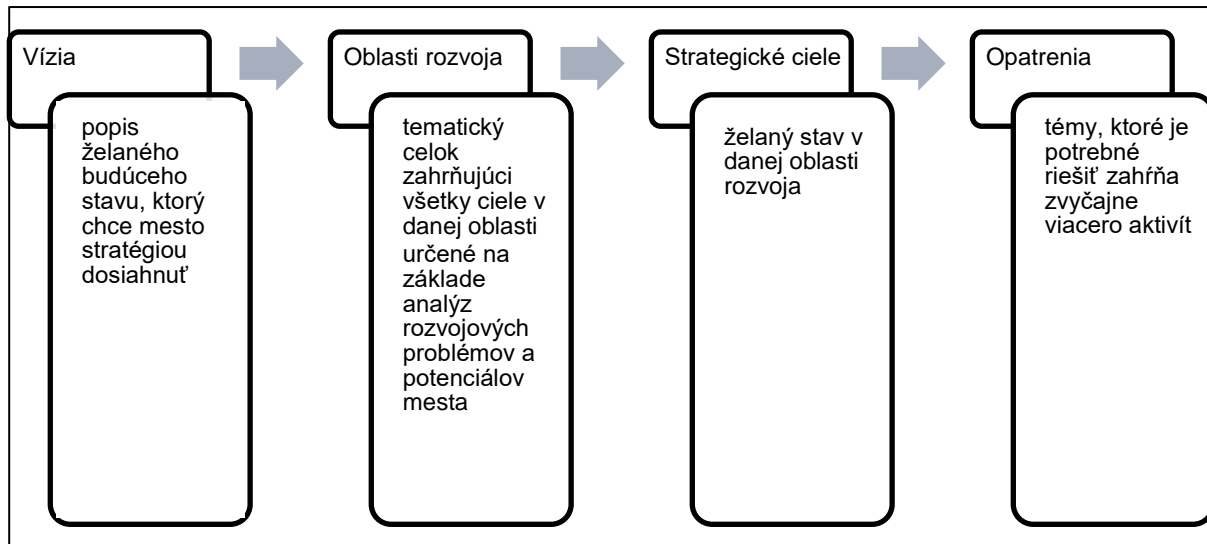
Do prípravy analytickej návrhovej časti boli zapojení hlavní aktéri zo zriaďovanej a nezriaďovanej kultúry, kreatívneho priemyslu a z oblasti cestovného ruchu. Aktívne sa úzko zapojili členovia tímu, ktorí pripravujú prihlášku na kandidatúru Európske hlavné mesto kultúry 2026, aby bola zaručená previazanosť obsahu stratégie a prihlášky. Hlavným nástrojom pre priame zapojenie verejnosti a hlavných aktérov bola konzultačná skupina. Do nej boli prizvaní zástupcovia politického vedenia mesta, členovia odborných komisií mesta, vybraní zamestnanci úradu, zástupcovia organizácií zriaďovaných Nitrianskym samosprávnym krajom i neziskových organizácií a ďalších zložiek občianskej spoločnosti. Konzultačná skupina pripravila zoznam hlavných problémov, ich rozbor a jednotlivé kapitoly návrhovej časti. Zoznam inštitúcií a jednotlivcov, ktorí boli zapojení do participatívneho návrhového procesu tvorby NK31 a pripomienkovali ju, je v závere dokumentu ako Príloha č. 1.

V rámci zapojenia kľúčových hráčov a aktérov v meste prebiehali nasledujúce aktivity:

termín	aktivita	cieľová skupina
marec 2020	Prvé participatívne stretnutie aktérov KKP, mapovanie ich potrieb	Široké spektrum kultúrnych aktérov, (viac ako 50 aktérov)
máj - jún 2020	Dotazníkové mapovanie kultúrnych preferencií verejnosti	Široká verejnosť (1234 respondentov)
máj - august 2020	Spoločná tvorba SWOT analýzy cez online platformy	Široké spektrum kultúrnych aktérov, viac ako 50 aktérov zo sektorových pracovných skupín
4. september 2020	Analytický workshop	Široké spektrum kultúrnych aktérov a kľúčových zástupcov úradu
25. september 2020	Stretnutie kľúčových aktérov	Kľúčoví aktéri v meste, organizácie zriadené Nitrianskym samosprávnym krajom aj súkromné subjekty, súčasne stretnutie vedúcich odborov Mestského úradu v Nitre kvôli synergii rozvojových oblastí a priorít
september - október 2020	Individuálne rozhovory s kľúčovými aktérmi	Kľúčoví aktéri v meste reprezentujúci zriaďovanú kultúru
2. október 2020	Návrhový workshop s využitím online platformy	Široké spektrum kultúrnych aktérov a kľúčoví zástupcovia úradu

2 Štruktúra návrhovej časti

Stratégia rozvoja kultúry, kreatívneho priemyslu a kultúrneho cestovného ruchu v Nitre na roky 2021 - 2031 definuje víziu rozvoja mesta na základe podrobnej analýzy súčasného stavu mesta, jeho potenciálov, problémov a ich príčin. Strategické ciele túto víziu rozvoja ďalej spresňujú. Opatrenia a konkrétne aktivity sú následne sformulované tak, aby viedli k napĺňaniu týchto cieľov.

3 Vízia rozvoja Nitry 2031

3.1 Čo predstavuje vízia rozvoja

Strategická vízia popisuje želaný budúci stav mesta a jeho ďalšie smerovanie. Na príprave vízie rozvoja mesta Nitry v oblasti kultúry, kreatívneho priemyslu a kultúrneho cestovného ruchu do roku 2031 sa podieľali kultúrni aktéri zo zriaďovanej aj nezriaďovanej scény, experti úradu a zástupcovia vedenia mesta. Táto vízia je ďalej rozpracovaná vo všetkých oblastiach rozvoja mesta, ku ktorým sa vzťahujú ciele a opatrenia.

“Kultúra je spôsob, akým ľudia reagujú na zmysel života.” (Tomáš Halík)

3.2 Vízia udržateľného rozvoja kultúry, kreatívneho priemyslu a kultúrneho cestovného ruchu mesta Nitry do roku 2031

Nitra je moderným kultúrnym, kreatívnym a atraktívnym európskym mestom s plnohodnotným verejným priestorom a kvalitnou ponukou pre všetkých.

Je centrom umenia, vzdelania a kreativity s pevným ukotvením na kultúrnej mape Európy, disponuje atraktívnou ponukou pre európskeho návštevníka, modernou smart infraštruktúrou, univerzitnými, vedecko-výskumnými, umeleckými kapacitami a kvalitným verejným priestorom vhodným pre život bez akýchkoľvek fyzických a sociálnych bariér. Vo všetkých oblastiach uplatňuje princípy environmentálnej zodpovednosti a udržateľnosti.

Nitra je mestom s udržateľnou podporou aktérov v oblasti kultúry rešpektujúcim kultúru, kreatívny priemysel a cestovný ruch ako významný ekonomický faktor rozvoja, má modernú a kvalitnú infraštruktúru, zachované kultúrne dedičstvo, rozvinutú sieť subjektov kultúrnych a kreatívnych odvetví, ktorí vďaka dobrým podmienkam vytvárajú kvalitnú kultúrnu ponuku.

Vyznačuje sa vysokou kvalitou umeleckej produkcie. Je schopná reagovať na trendy rozvoja kultúry a je atraktívna pre všetky skupiny obyvateľov, návštevníkov i miestnych komunit aj vďaka systematickému, koordinovanému rozvoju publika a komplexnému systému podpory aktérov kultúry a kreatívneho priemyslu. Uplatňuje princípy otvorenosti, transparentnosti, rovnosti, diverzity a vzájomnej spolupráce. Je vhodnou lokalitou, v ktorej má zmysel zostať žiť a tvoriť.

Má svoju vlastnú identitu a príjemnú atmosféru. Oplatí sa navštíviť ju, zostať a objaviť jej čaro, a to nielen vďaka jedinečnej panoráme, atrakciám hodným 21. storočia, ale i vďaka komunitám a ľuďom, ktorí tu žijú, spolupracujú a vytvárajú platformu pozývajúcu k zapojeniu sa. Je vstupnou bránou do regiónu a je vyhľadávaná na mape európskeho kultúrneho cestovného ruchu. Vytvára podmienky pre rozvoj udržateľného cestovného ruchu.

4 Stručný prehľad oblastí rozvoja, cieľov a opatrení

<p>1 Dostupná kultúra</p> <p><i>Everyone for Culture, Culture for Everyone!</i></p>	<p>Mesto bude naďalej odstraňovať fyzické a sociálne bariéry vo všetkých oblastiach kultúry, aby pre obyvateľov a návštevníkov boli prístupné pestré možnosti využitia kultúrnej ponuky mesta. Potenciál kultúry, umenia, hmotného i duchovného kultúrneho dedičstva bude v súčinnosti so Stratégiou prístupnosti mesta využitý k väčšiemu zapojeniu seniorov, osôb a rodín postihnutých sociálnym znevýhodnením, rovnako tak i obyvateľov a návštevníkov so zdravotným znevýhodnením ako spôsob ich integrácie do spoločenského diania. Mesto využije osobitné grantové schémy, možnosti mestských kultúrnych zariadení a inovatívne nástroje viaczdrojového financovania na podporu tvorivých aktivít aktérov kultúrneho a kreatívneho priemyslu v meste a skvalitnenie kultúrnej ponuky, aby žilo po celý rok bohatým kultúrnym životom. Dosiahneme tak zlepšenie celkovej kvality života v meste (podpora komunit, sociálnej súdržnosti, prístupnosti pre všetkých, ekologickej udržateľnosti, kultúrnej infraštruktúry, kultúra ako nástroj podpory fyzického aj psychického zdravia, nárast ekonomických ukazovateľov a cestovného ruchu).</p> <p>Mesto Nitra zriadi inštitút dramaturgických rád ako poradných orgánov odboru kultúry MsÚ pri organizovaní podujatí, zriadi samostatnú organizáciu (Mestské kultúrne stredisko), ktorou sa odčlení výkon od samosprávnych funkcií odboru kultúry. Cieľom je jasné zadefinovanie úloh odboru kultúry ako servisného orgánu, ktorý bude plniť manažérske a koordinačné funkcie pre oblasť kultúry v meste, zároveň bude realizovať a priebežne evaluovať stratégiu NK31 a Akčný plán a monitorovať, analyzovať a vyhodnocovať stav kultúry v meste. V spolupráci s dramaturgickou radou zadefinuje prioritné projekty/programy v kompetencii mesta a identifikuje dramaturgicky zastaralé podujatia. Sústreďí sa na podporu medzinárodných festivalov vrátane vzniku nových, ktoré reflektujú aktuálne trendy a systémovú podporu aktivít, ktoré prezentujú a spoluvytvárajú pozitívne hodnoty.</p>
<p>2 Kultúrne a kreatívne odvetvia</p> <p><i>The City for CCI, CCI for the city!</i></p>	<p>Mesto Nitra vybuduje Kreatívne centrum Nitra a bude sa aktívne podieľať na rozvoji sietí aktérov kultúrnych a kreatívnych odvetví na miestnej, národnej i medzinárodnej úrovni pomocou skvalitnenia manažmentu a posilnenia kapacít mesta na rozvoj kultúry a kultúrno-kreatívneho priemyslu (ďalej v texte len KKP) v súlade so súčasnými trendmi. Mesto tiež bude zlepšovať podmienky týchto aktérov na vytváranie kvalitnej kultúrnej ponuky a úspešného podnikania, a to prostredníctvom ich vzdelávania, skvalitnenia súčasných zdrojov financovania kultúry, hľadania nových finančných zdrojov tak, aby reagovali na potreby rozvoja kultúry v meste a aby posilňovali udržateľnosť činnosti aktérov. Prioritnými oblasťami KKP v meste sú scénické umenie, umelecké remeslá, hudba a vizuálne umenie s prepojením na kvalitnú lokálnu gastronómiu. Mesto tiež zadefinuje spôsob využívania prázdnych a poloprázdnych priestorov v majetku mesta pre aktérov KKP i pre komunitné aktivity.</p> <p>Transformáciou prejde model financovania kultúry, konkr. rozpracovanie Všeobecne záväzného nariadenia mesta Nitry o poskytovaní dotácií na kultúru (zvýšiť objem a podiel finančných prostriedkov na kultúrne projekty, transparentnosť - vylúčenie konfliktu záujmov, efektivita využitia finančných zdrojov, určenie prioritných oblastí, povinné spolufinancovanie, viacročné projekty a automatická podpora veľkých periodických projektov pri splnení stanovených podmienok). Odbor kultúry alebo Kreatívne centrum Nitra zabezpečí pre aktérov v KKP prostredníctvom odborníkov v oblasti marketingu, strategické plánovanie, kultúrna identita, autorské práva a pod. koncepčné vzdelávanie v oblasti fundraisingu v kultúre a zároveň zabezpečí spoluprácu a sieťovanie na viacerých úrovniach: štátna (Ministerstvo kultúry SR), krajská (ÚNSK a zriaďované kultúrne inštitúcie NSK), nezávislá kultúra (nezávislé kultúrne centrá a nezávislí aktéri v meste), medzisektorová spolupráca (cestovný ruch, sociálna oblasť, školstvo), spolupráca s univerzitami, výskumnými inštitúciami a školami na všetkých úrovniach, súkromný sektor, medzinárodné</p>

	<p>spolupráce. Cieľom je aj zvýšenie know-how ľudských zdrojov na mestskom úrade a v kultúrnych inštitúciách v meste - získavanie financií z európskych fondov, využívanie nových technológií a posilnenie kreatívnych a kultúrnych odvetví v meste cez medzinárodné spolupráce/rezidencie, tvorbu nových pracovných miest, podporu inovácií, stimulácia podnikania v KKP prostredníctvom dialógu s podnikateľskými subjektmi.</p>
<p>3 Kultúrne dedičstvo</p> <p><i>Future for Culture Heritage, Culture Heritage for Future!</i></p>	<p>Mesto Nitra bude pokračovať v obnove kultúrnych pamiatok a pamätihodností v majetku mesta a prostredníctvom motivačnej dotačnej schémy pre vlastníkov pamiatkových objektov bude dbať, aby kultúrne dedičstvo mesta zostalo zachované pre nasledujúce generácie. Rekonštruované a revitalizované objekty budú vhodnou formou prezentované, aby sa stali lákadlom pre obyvateľov mesta a jeho návštevníkov z celého sveta. Prezentované a zviditeľnené budú nielen známe, ale i zabudnuté miesta, ktoré tvoria kultúrne a prírodné dedičstvo Nitry. Prezentáciu kultúrneho dedičstva zatriaktívni nový pamäťový portál mesta – Pamät' Nitry aj realizácia modernej interaktívnej expozície dejín mesta vďaka spolupráci viacerých zainteresovaných inštitúcií a subjektov.</p>
<p>4 Kultúrny priestor</p> <p><i>Space for culture, Cultural for space!</i></p>	<p>Nitra bude rozvíjať kultúru na verejných priestranstvách v súlade s Dizajn manuálom tvorby verejných priestranstiev. Verejné priestranstvá vo vlastníctve mesta budú revitalizované na základe kritéria kvality a vybavené technickou infraštruktúrou tak, aby vrátili život nielen do centra mesta, ale aby bol viac využitý potenciál mestských zelených plôch, rieky a jej nábreží. Zlepšia sa možnosti pre komunitné voľnočasové aktivity v mestských častiach. Budú nastavené jasné pravidlá a zjednodušené procesy na využívania verejného priestoru pre široké spektrum komunit a aktérov KKP. Zintenzívni sa podpora umiestňovania umeleckých diel a ďalších prvkov do verejného priestoru. Štúdia uskutočniteľnosti preverí relevantnosť vybudovania multifunkčnej sály pre viac ako 500 návštevníkov.</p>
<p>5 Identita destinácie</p> <p><i>Nitra for Europe, Europe for Nitra!</i></p>	<p>Mesto sa viac otvorí svojim obyvateľom a návštevníkom, získa možnosti zapojenia sa do existujúcich a aj do nových projektov, príjme svoju multikulturalitu a svoje pozitívne aj negatívne stránky. Zapojením sa do kandidatúry na titul EHKM 2026 sa vytvára príležitosť zviditeľniť sa v Európe a realizovať rozvojové zámery v oblasti kultúrneho cestovného ruchu. Sieťovaním a nadviazaním spolupráce sa zlepší dostupnosť infraštruktúry potrebnej pre cestovný ruch vytvoria sa nové kultúrne a turisticky atraktívne ciele, ožije centrum mesta, mesto získa svoju jedinečnú identitu. Nitra sa stane mestom, kde sa oplatí prísť, vidieť, zažiť a žiť!</p>

4.1 Stručný prehľad cieľov a opatrení

Oblasť	Cieľ, indikátor cieľa (6 – 8 rokov)	Opatrenia (3 – 5 rokov)
1 Dostupná kultúra <i>Everyone for Culture, Culture for Everyone!</i>	1.1 V Nitre je vysoká kvalita umeleckej produkcie – je schopná reagovať na trendy rozvoja kultúry a je atraktívna pre všetky skupiny obyvateľov a návštevníkov	1.1.1 Posilnenie pozitívneho vnímania postavenia a úlohy kultúry v spoločnosti, zabezpečenie potrebných finančných zdrojov na rozvoj kultúry v mestskom rozpočte 1.1.2 Skvalitnenie podmienok pre realizáciu živej kultúry, zvýšenie kvality produkcie organizovanej mestom a priebežná podpora integrovaného komunitného rozvoja 1.1.3 Odbúravanie kultúrnych, sociálnych, fyzických a ekonomických bariér v rámci účasti na kultúrnej ponuke pre znevýhodnené skupiny
	1.2 V Nitre funguje systematický a koordinovaný rozvoj publika	1.2.1 Rozvíjanie vzdelávania publika od materských a základných škôl, cez stredné školy a univerzity až po celoživotné vzdelávanie, podpora tvorivého potenciálu 1.2.2 Podpora spolupráce kultúrnych a vzdelávacích inštitúcií a aktérov
2 Kultúrne a kreatívne odvetvia <i>The City for CCI, CCI for the City!</i>	2.1 Nitra je mestom s rozvinutou sieťou subjektov kultúrnych a kreatívnych odvetví, ktoré vďaka dobrým podmienkam vytvárajú kvalitnú kultúrnu ponuku a úspešne podnikajú	2.1.1 Zadefinovanie spôsobu využívania prázdnych a poloprázdnych priestorov v majetku mesta pre KKP a komunitné aktivity (Martinský vrch, kino Palace - vybudovanie Kreatívneho centra Nitra, kino Lipa, amfiteáter, nevyužívaná infraštruktúra na sídliskách a pod.) 2.1.2 Vzdelávanie aktérov kultúrneho a kreatívneho priemyslu za účelom rozvoja ich know how 2.1.3 Rozvoj sieťovania aktérov KKP na miestnej, národnej a medzinárodnej úrovni 2.1.4 Skvalitnenie súčasných a hľadanie nových zdrojov a nástrojov financovania kultúry tak, aby reagovali na potreby rozvoja kultúry v meste a posilňovali udržateľnosť činnosti aktérov v KKP 2.1.5 Skvalitnenie manažmentu a posilnenie kapacít a know how mesta na rozvoj kultúry a KKP v súlade so súčasnými trendmi
3 Kultúrne dedičstvo <i>Future for Culture Heritage, Culture Heritage for Future!</i>	3.1 V Nitre funguje komplexný systém podpory aktérov kultúry a kreatívneho priemyslu, špeciálne za oblasť kultúrne dedičstvo	3.1.1 Podpora spolupráce a rozvoj znalostí a kapacít vlastníkov pamiatkových objektov, zmena postoja k verejným priestorom a historickým budovám 3.1.2 Zefektívnenie rozvoja finančných a nefinančných nástrojov a zdrojov pre revitalizáciu pamiatok a udržateľnú obnovu
	3.2 Nitra má zachované a prístupné kultúrne dedičstvo a uspokojené kultúrne potreby	3.2.1 Zatraktívnenie a sprístupnenie kultúrneho dedičstva verejnosti vo fyzickom a aj v online priestore s dôrazom na miesto Nitry v európskom kultúrnom procese

	obyvateľov a návštevníkov mesta	3.2.2 Obnova umenia vo verejnom priestore, ktoré nesie pamäť mesta 3.2.3 Priebežné riešenie havarijného a nevyhovujúceho technického stavu viacerých kultúrnych pamiatok a hľadanie ich nového využitia
4 Kultúrny priestor <i>Space for culture, Culture for space!</i>	4.1 V Nitre sú obyvatelia mesta spolutvorcami kultúrneho verejného priestoru	4.1.1 Oživovanie verejných priestranstiev novými umeleckými dielami a informovanie verejnosti 4.1.2. Zvyšovanie podielu aktivít, ktoré sú tvorené komunitnými aktérmi, zvyšovanie osobnej angažovanosti obyvateľov 4.1.3 Cielená zmena postoja k tvorbe verejného priestoru a zapájaniu obyvateľov, posilňovanie angažovanosti odborníkov a zodpovednosti podnikateľského sektora
	4.2 Nitra má dobudovanú kultúrnu infraštruktúru a revitalizovanú existujúcu pre 21. storočie	4.2.1 Uvažovanie o rozvoji kultúrnej infraštruktúry v úzkej väzbe na územný plán rozvoja mesta 4.2.2 Preverenie možnosti vybudovania multifunkčnej sály pre 500 a viac účastníkov a zabezpečenie jej udržateľnosti
5 Identita destinácie <i>Nitra for Europe, Europe for Nitra!</i>	5.1 Nitra je jasne identifikovateľná na mape Európy ako kultúrne mesto nesúce stopy významnej spoločnej európskej histórie a aj v súčasnosti vie obhájiť svoje významné postavenie	5.1.1 Vybudovanie kvalitného marketingu mesta so zapojením obyvateľov 5.1.2 Úspešné realizovanie projektu Európske hlavné mesto kultúry 2026
	5.2 Nitra má atraktívnu ponuku pre európskeho návštevníka, má modernú fungujúcu smart infraštruktúru a aktívne spolupracuje s aktérmi v cestovnom ruchu	5.2.1 Vytváranie podmienok pre diverzifikáciu ponuky pre nové segmenty návštevníkov s ohľadom na udržateľnosť 5.2.2 Tvorba atraktívnych produktov pre návštevníkov CR s využitím smart riešení 5.2.3 Napojenie produktov na regionálne, národné, medzinárodné projekty cestovného ruchu a kultúrne turistické cesty 5.2.4 Posilňovanie spolupráce a partnerstva verejného a súkromného sektora v cestovnom ruchu v Nitre a v Nitrianskom kraji

5 Rozpracovanie oblastí rozvoja, cieľov a opatrení

Nasledujúci popis jednotlivých oblastí rozvoja kultúry v Nitre je zhrnutím návrhovej časti stratégie a cieľov, ktoré chce mesto pomocou stratégie do roku 2031 dosiahnuť. Oblasti rozvoja boli určené na základe analýzy a popisu hlavných rozvojových problémov a potenciálov mesta v oblasti kultúry. Každá oblasť zahŕňa tie opatrenia, ktorých napĺňanie má prispieť k dosiahnutiu stanovenej vízie.

5.1 Dostupná kultúra

Everyone for Culture, Culture for Everyone!

Východiskový stav

Dostupnosť kultúry pre všetkých je významným faktorom pri koncipovaní kultúrnej ponuky a pri vytváraní realizačných podmienok pre aktérov. Na základe dostupných dát a analýz bola súčasná nitrianska kultúrna ponuka hodnotená so zreteľom na zastúpenie jednotlivých druhov a žánrov, cieľových skupín, cenovú dostupnosť, návštevnosť a kvalitu v štruktúre: **a) mestské projekty** (mesto je garantom, pri dramaturgii spolupracuje s partnermi jednotlivých projektov, Mesto Nitra v súčasnosti nezriaďuje žiadnu kultúrnu inštitúciu s funkciou mestského kultúrneho strediska, preto je hlavným organizátorom a koordinátorom kultúrnych podujatí odbor kultúry MsÚ v Nitre), **b) projekty významných aktérov, v ktorých je mesto jedným z hlavných usporiadateľov** na základe zmlúv o spolupráci vrátane finančnej podpory formou dotácií, **c) projekty podporené mestom v rámci dotačných schém, d) verejné kultúrne podujatia všetkých usporiadateľov** oznámené mestu v zmysle zákona o verejných kultúrnych podujatiach.

Mestské projekty z hľadiska vyváženia druhov a žánrov: hudba - vážna (festivaly Nitrianska hudobná jar vrátane NHJ ZUŠ J.Rosinského, Medzinárodný festival sakrálnej hudby Musica sacra, Nitrianska hudobná jeseň, samostatné koncerty počas roka, výchovné koncerty pre materské a základné školy), populárna (koncerty v rámci Nitrianskeho kultúrneho leta, mestských slávností a jarmokov, samostatné koncerty), folklór, scénické umenie (divadelný cyklus pre deti v rámci kultúrneho leta, vianočných podujatí, predstavenia počas roka v kultúrnych zariadeniach), vizuálne umenie (výstavy v mestských kultúrnych zariadeniach, na verejných priestranstvách, filmové projekcie), literatúra (vydávanie publikácií, literárne podujatia), kultúrne dedičstvo (Dni európskeho kultúrneho dedičstva, living history), multižánrové projekty (mestské slávnosti).

Cenová dostupnosť mestských podujatí je dlhodobo chápaná ako verejná služba a príspevok samosprávy jednotlivým cieľovým skupinám. Väčšina podujatí je realizovaná na verejných priestranstvách s voľným vstupom, cena vstupeniek v kultúrnych zariadeniach sa pohybuje v rozsahu 3-7 eur, sú poskytované zľavy pre seniorov, študentov a zdravotne ťažko postihnutých obyvateľov, rovnako dostupný je aj prenájom kultúrnych zariadení (veľké sály 10-70 eur/h, klubové miestnosti od 1 e/h pre miestne komunity). Štatistiky návštevnosti uvádzané vo vyhodnoteniach programového rozpočtu potvrdzujú primeraný záujem jednotlivých cieľových skupín. Každoročná správa o dostupnosti monitoruje aktivity zamerané na integráciu znevýhodnených skupín obyvateľstva. Mesto Nitra ako organizátor štandardne realizuje podujatia s voľným vstupom a väčšina podujatí je v prostredí bez fyzických bariér. Prehľad podporených projektov a poskytnutých dotácií je obsiahnutý vo výročných správach a vo vyhodnoteniach programového rozpočtu.

Projekty významných aktérov, v ktorých je mesto jedným z hlavných usporiadateľov na základe zmlúv o spolupráci vrátane finančnej podpory formou dotácií, predstavujú ťažiskovú líniu nitrianskej programovej ponuky v podobe významných medzinárodných festivalov prezentujúcich divadlo, film, folklór, hudbu a tanec. Majú výrazný potenciál pre rozvoj kultúrneho cestovného ruchu v Nitre a na Slovensku: Medzinárodný festival Divadelná Nitra, Medzinárodný akademický festival Akademická Nitra, Medzinárodný filmový festival Agrofilm, multižánrový Flaam festival, Medzinárodný festival bubnov a perkusí drumpoint Slovakia, Campana Fest, Medzinárodný organový festival Ars Organi Nitra ai.

Mesto má od začiatku 90-tych rokov 20. storočia funkčný **dotačný systém** pre oblasť kultúry, podpora financovania kultúry tu vždy existovala v rôznych formách (na začiatku vo forme fondu Pro Nitria, neskôr VZN o poskytovaní dotácií v súlade s legislatívou). V rámci dotačnej schémy (cieľové oblasti kultúra a kreatívny priemysel, cestovný ruch) je každoročne podporených cca 55 projektov. Výška alokácie je nedostatočná a požiadavka vysoko (každoročne približne päťnásobne) prevyšuje možnosti rozpočtu.

Významnou súčasťou ponuky sú **verejné kultúrne podujatia všetkých kultúrnych inštitúcií, hudobných klubov, agentúr, občianskych združení a komunit na území mesta uvedených v kapitole 5.4. a v pasportizácii**. Za rok je v priemere evidovaných 1100 oznámení o usporiadaní verejných kultúrnych podujatí, z toho cca 180 predstavuje komunitné aktivity. Je potrebné skonštatovať, že počet evidovaných oznámení je približne 70 % z celkového počtu reálnych aktivít na území mesta a tento stav naznačuje rezervy v právnom povedomí usporiadateľov, v osvetovej i kontrolnej činnosti samosprávy.

Za posledných desať rokov v Nitre vzniklo **nezávislé kultúrne centrum Hidepark**, ktoré dáva priestor pre alternatívne umelecké aktivity s medzinárodným presahom, komunitné aktivity v oblasti udržateľného spôsobu života, rodičovstva a neformálneho vzdelávania. V súvislosti s činnosťou Hideparku vzniklo viacero občianskych združení a medzinárodných festivalov (napr. Flaam festival).

Z dotazníkového prieskumu vyplýva, že takmer polovica respondentov hodnotí úroveň kultúrneho života v Nitre ako priemernú. Na druhej strane však musíme konštatovať, že podiel tých, ktorí považujú túto úroveň za výbornú, až veľmi dobrú je podstatne vyšší ako podiel respondentov, ktorí sa k úrovni kultúrneho života vyjadrili negatívne. V tomto kontexte však považujeme za nevyhnutné skúmať toto hodnotenie aj z pohľadu viacerých cieľových skupín zvlášť. Týmto zisťujeme, že podstatne vyšší podiel respondentov, ktorí pozitívne hodnotili úroveň kultúrneho života, sa nachádza práve v nižších vekových kategóriách, zatiaľ čo respondenti v dôchodkovom veku, resp. vo vyšších vekových kategóriách hodnotili úroveň kultúrneho života skôr priemerne až negatívne.

V súvislosti s **dopadmi koronakrízy** na sektor kultúry, kreatívneho priemyslu a cestovného ruchu sa naplno odkryli i aspekty ich vnímania spoločnosťou v medzinárodnom meradle. Popri vnímanom publiku sa vyskytujú v spoločnosti i postoje nepochopenia práce v tomto sektore. Kríza umocnila potrebu systematického prístupu k riešeniu tejto problematiky na všetkých úrovniach, hľadania systému podpory, inovatívnych riešení a uznania, že v konečnom dôsledku kultúra podporuje aj imunitu a verejné zdravie.

Dostupné analýzy potvrdzujú **rezervy v práci s publikom**, jeho nesystematický a nekoordinovaný rozvoj a vzdelávanie. Existujúce bariéry bránia tomu, aby sa kultúrne skúsenosti konkrétnych skupín stali súčasťou širšej komunity. Cieľovými skupinami s existujúcimi alebo potenciálnymi prekážkami sú deti a mladí ľudia (0-25 rokov), mladí dospelí a rodiny (25 - 40 rokov), seniori (nad 65 rokov), ľudia s fyzickým znevýhodnením a marginalizované skupiny.

Financovanie kultúry v súčasnosti predstavuje v priemere menej ako 1 % z celkového rozpočtu mesta, pričom dotácie predstavujú v priemere 6 % z celkového rozpočtu na kultúru. Ak započítame do rozpočtu na kultúru aj investičné náklady na rekonštrukcie kultúrnych domov v posledných 8 rokoch, vzrastie percento na 1,5 % z celkového rozpočtu mesta.

Súvisiace rozvojové problémy a potenciály

Problémy	<p>P1 Nedostatočná spolupráca kultúrnych a vzdelávacích inštitúcií, nedostatočné previazanie vzdelávacích programov s ponukou kultúrnych inštitúcií.</p> <p>P10 Nekoordinovaný a nesystematický rozvoj publika a jeho vzdelávania (zabezpečujú si len samostatne niektoré organizácie).</p> <p>P11 Akcie organizované mestom sa opakujú, pre nové aktivity ani aktérov nie je dostatočný priestor.</p> <p>P13 Nedostatočná dostupnosť (kultúrna, sociálna, finančná) kultúrnej produkcie pre znevýhodnené skupiny (napr. národnostné menšiny, LGBT, atď.). Kultúra financovaná z verejných peňazí zanedbáva časť publika. Kultúrne inštitúcie nedostatočne pracujú s témou integrácie menšín do väčšinovej spoločnosti.</p> <p>Odbor kultúry okrem samosprávnych funkcií plní aj funkciu agentúry pre organizovanie podujatí vo verejnom priestore, nechtiac konkuruje súkromným usporiadateľom. Zahlienie odboru kultúry MsÚ Nitra usporadúvaním podujatí, nedostatok času na strategické plánovanie, získavanie alternatívnych zdrojov financovania.</p>
Potenciály	<p>PO 1 Silné kultúrne inštitúcie zriaďované Nitrianskym samosprávnym krajom, ktoré spoluvytvárajú identitu mesta a jeho medzinárodné renomé.</p> <p>PO 2 Kvalitné vzdelávacie inštitúcie v oblasti umenia pre deti a mládež (ZUŠ), stredné umeleckej školy aj vysoké umelecké školy (platí aj pre oblasť vzdelávania v cestovnom ruchu).</p> <p>PO 4 Silná tradícia scénického umenia, rozvinutá činnosť divadelných organizácií profesionálnych aj amatérskych na vysokej úrovni.</p> <p>PO 6 V meste sa rozvíja silné kultúrno komunitné podhubie iniciované občianskou spoločnosťou, kde sa prepájajú rôzne kultúrne a kreatívne odvetvia.</p> <p>PO 10 Mesto má vypracovanú stratégiu dostupnosti v meste pre všetky cieľové skupiny, ktorá podporuje systematický rozvoj kultúrno-komunitnej ponuky pre všetky cieľové skupiny, má širokú podporu na úrade, v zastupiteľstve aj medzi aktérmi a je napĺňaná.</p> <p>PO 11 Multikultúrne, multietnické a multináboženské prostredie.</p>

**Prioritná oblasť 1 Dostupná kultúra - Everyone for Culture, Culture for Everyone!
Prevažujúca zodpovednosť: odbor kultúry**

Strategický cieľ	Názov opatrenia	Príklady aktivít
<p>1.1 V Nitre je vysoká kvalita umeleckej produkcie schopná reagovať na trendy rozvoja kultúry a je atraktívna pre všetky skupiny obyvateľov a návštevníkov</p> <p><i>Návrh indikátora: % z rozpočtu mesta na kultúru</i></p> <p><i>Spokojnosť obyvateľov</i></p>	<p>1.1.1 Posilnenie pozitívneho vnímania postavenia kultúry v spoločnosti a zabezpečenie potrebných finančných zdrojov na rozvoj kultúry v mestskom rozpočte</p> <p>Návrh typu indikátora: <i>% z rozpočtu</i></p> <p>Návrh zodpovednosti: <i>viceprimátor - garant pre kultúru</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - zvýšiť percentuálny podiel oblasti kultúry v rozpočte mesta - každoročne vyčleniť 3-5% z celkového rozpočtu na oblasť kultúry - vytvoriť systém evidovania prínosov - dáta priameho dopadu kultúrnych aktivít na podnikateľské prostredie (cestovný ruch, reklama, gastro priemysel, zamestnanosť)
	<p>1.1.2 Skvalitnenie podmienok pre realizáciu živej kultúry a zvýšenie kvality produkcie organizovanej mestom a priebežná podpora integrovaného komunitného rozvoja</p> <p>Návrh typu indikátora: <i>Funkčná organizácia zabezpečujúca manažment kultúry</i></p> <p><i>Počet projektov v participatívnom rozpočte</i></p> <p>Návrh zodpovednosti: <i>odbor kultúry, odbor komunikácie a propagácie</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - odčleniť výkon od samosprávnych funkcií odboru kultúry a pripraviť podmienky pre zriadenie samostatnej organizácie (Mestské kultúrne stredisko) - určiť prioritné projekty v kompetencii mesta, kultúrne aktivity jednotlivých mestských častí (jarmoky) definovať ako komunitnú činnosť - zriadiť inštitút ad hoc dramaturgických rád ako poradných orgánov odboru kultúry MsÚ pri organizovaní podujatí - identifikovať dramaturgicky zastaralé podujatia, inovovať a sústrediť sa na podporu medzinárodných festivalov vrátane vzniku nových, ktoré reflektujú aktuálne trendy - zaviesť efektívnu komunikačnú a propagačnú stratégiu podujatí organizovaných mestom, ako súčasť pripraviť novú podobu webových stránok mesta, vytvoriť jednotnú informačnú platformu vo fyzickej i online podobe. - motivovať obyvateľov a cudzincov k vyššej participácii na spoločnom živote v meste s dôrazom na kultúru a verejný priestor (napr. cez už existujúci participatívny rozpočet a schému Mením moje mesto s pomocou Nitrianskej komunitnej nadácie a COMIN) - dôsledne uplatňovať schválenú Stratégiu prístupnosti mesta Nitry pre všetkých v oblasti kultúry - využívať nástroje dotačnej schémy pre jednotlivé skupiny

	<p>1.1.3 Odbúranie kultúrnych, sociálnych, fyzických a ekonomických bariér v rámci účasti na kultúrnej ponuke pre znevýhodnené skupiny.</p> <p>Návrh typu indikátora: Počet zapojených obyvateľov do projektov</p> <p>Návrh zodpovednosti: odbor kultúry a odbor sociálnych služieb</p>	<ul style="list-style-type: none"> - systematicky odstraňovať bariéry fyzickej dostupnosti objektov v majetku mesta, zabezpečiť bezbariérovosť kultúrnych inštitúcií v zmysle schválenej Stratégie prístupnosti mesta Nitra pre všetkých z roku 2019 - podporovať participáciu znevýhodnených skupín pri tvorbe dramaturgie a všetky umelecké aktivity - mapovať potreby marginalizovaných skupín, poznať vlastné stereotypy a predsudky a postupne ich meniť - identifikovať kľúčové organizácie venujúce sa inklúzii znevýhodnených skupín, menších, cudzincov a spolupracovať s nimi (Komunitný plán sociálnych služieb) - podporovať rozvoj špecifického publika v prostredí menších, cudzincov, resp. v prostredí pre nich prístupnom - zamerať sa na zážitkové formy a hľadanie spoločných kultúrnych prienikov, udržateľné sociálne projekty, v ktorých sú zapojené znevýhodnené skupiny aj cez KKP (napr. chránené dielne)
<p>1.2 V Nitre funguje systematický a koordinovaný rozvoj publika</p>	<p>1.2.1 Rozvíjať vzdelávanie od MŠ, ZŠ, SŠ, VŠ po celoživotné vzdelávanie a podporovať tvorivý potenciál</p> <p>Návrh typu indikátora: Počet účastníkov kultúrno-vzdelávacích projektov</p> <p>Návrh zodpovednosti: odbor školstva v spolupráci s odborom kultúry a kultúrными inštitúciami</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podporovať rozvoj publika - inovatívne, autentické a zaujímavé formy a metódy vzdelávania a rozvoja publika - podporovať interakciu, kultúrnu formáciu, spoluprácu kultúrnych a vzdelávacích organizácií, napr. KC pod SPU (aj v medzinárodnom kontexte) - využívať autentické prostredie - šíriť povedomie o ponuke vzdelávania v oblasti kultúry - prepojiť generácie (deti - rodičia - seniori), vzájomne si odovzdávať skúsenosti, postoje, názory - zamerať sa na vzdelávanie v oblasti formovania historického vedomia, vzťahu k hodnotám kultúrneho dedičstva a identity, prostredníctvom poznávania minulosti (Historia magistra vitae)
	<p>1.2.2 Podpora spolupráce kultúrnych a vzdelávacích inštitúcií a aktérov</p> <p>Návrh typu indikátora:</p> <p>Spracované stratégie rozvoja</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zabezpečiť zber spätnej väzby od publika k ponúkaným programom a ďalším službám kultúrnych organizácií a akcií (vypracovaný a zavedený systém kvalitatívneho a kvantitatívneho zberu dát; vyhodnocovanie a reflektovanie dát v praxi) - zaviesť systém monitorovania a hodnotenia ponúkaného programu a ďalších služieb kultúrnych organizácií aj s cieľom poznania potrieb cieľových skupín a identifikovania potrieb potenciálneho publika, ktoré zatiaľ nie je zapojené

	<p><i>publika kultúrnyimi inštitúciami</i></p> <p>Návrh zodpovednosti:</p> <p><i>jednotlivé inštitúcie NSK a neskôr i kultúrna organizácia mesta</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - realizovať „Behind the stage“ – kontinuálny výskum publika v meste Nitra, potreba publikovať, zohľadňovať existujúce bariéry a preferencie - zacieliť aktivity rozvoja publika na základe segmentácie cieľových skupín podľa realizovaného výskumu
--	---	---

5.2 Kultúrny a kreatívny priemysel

The City for CCI, CCI for the City!

Východiskový stav

Kultúrno-kreatívny priemysel je v celoslovenskom kontexte nejednoznačne zadefinovaný (jeho miesto, dôležitosť, počty aktérov, ekonomická sila), od nejednoznačného zaradenia jednotlivých oblastí do KKP po prelínanie sa medzisektorových kompetencií (Ministerstvo kultúry a Ministerstvo hospodárstva SR) a slabo zmapovaný. Je to všeobecne neznámy pojem, ktorý verejnosti splýva s kultúrou. Nie je považovaný za dôležitý, hoci, paradoxne, v dôsledku koronakrízy, je medializovaný a konečne aj v centre pozornosti spoločnosti a vlády. Keďže chýba mapovanie aktérov KKP v regióne aj v samotnom meste Nitra (kvantitatívne aj kvalitatívne), nevieme jednoznačne vyčíslieť podiel KKP na HDP v meste a nevieme určiť jeho "váhu" a dôležitosť. Zahraničné analýzy dlhodobo poukazujú na preukázateľné multiplikačné efekty na socio-ekonomickú, ekologickú oblasť, na oblasť rozvoja turizmu. Podpora a rozvoj KKP pôsobia pozitívne na imidž mesta, na nárast ostávajúcich "mozgov" v meste a na celkovú príjemnosť života v meste vďaka aplikácii inovácií a smart riešení a podpore komunitného života.

Údaje sú vytiahnuté z mapovania aktérov KKP za región (Nitriansky kraj), ktoré mesto Nitra spolu s externou firmou robilo v roku 2017 pre potreby zrealizovania potrieb a tvorbu Kreatívneho centra Nitra. Nedisponujeme teda aktuálnymi dátami, ale máme vyhodnotenú potenciálu, možnosti spolupráce v KKP a na základe zúčastnených aktérov sme vyhodnotili, že najsilnejší potenciál má práve **scénické umenie a hudba**. Zároveň je potrebné ako prioritné oblasti zadefinovať aj umelecké remeslá a gastronómiu. Úlohou mesta a Kreatívneho centra by v rámci mapovania KKP v Nitre malo byť mapovanie aktérov, vychádzajúc z SK NACE kódov pre jednotlivé podnikateľské činnosti. Pozitívom a prejavom rastúceho úsilia mapovať KKP je prizvanie mesta Nitry do pracovnej skupiny pri MK SR, ktorá bude tvoriť stratégiu rozvoja KKP a bude vlastne platformou pre rozvoj KKP v SR.

Najväčší potenciál má v Nitre stále scénické umenie, a to vďaka rozvinutej scéne (Divadlo Andreja Bagara, Staré divadlo K. Spišáka, Nové divadlo, amatérske a študentské divadlá) - príležitosti pre hercov, dramaturgov, dizajnérov, scénografov, osvetľovačov a zvukových majstrov, textilných návrhárov, čalúnnikov, úžitkových dizajnérov a remeselníkov, s prepojením na hudbu a vizuál scény. Títo zamestnanci majú v Nitre najväčší počet v KKP. Prírodzene, výstupy za scénické umenie sú aj hodnotené ako najprofesionálnejšie, a to vďaka medzinárodnej produkcii v rámci MF Divadelná Nitra.

Hudba ako potenciál vďaka modernej Katedre hudby (na SR jedinečný odbor zvukového dizajnu a mixu) na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre, hoci tu nie je hudobné teleso ako napr. filharmónia a absentuje mestská veľká koncertná sála, rovnako ako štátne konzervatórium s tradíciou. Zospodu vzišla potreba a aktéri založili Nitriansky komorný orchester. Naďalej rastie dopyt po hudobných skúšobniach (dáta získané z dotazníkového prieskumu z roku 2018/2019). Zmapovaná je teda potreba viacerých kvalitných hudobných skúšobní, čo svedčí o veľkom množstve neprofesionálnych hudobníkov a hudobných zoskupení rôznych žánrov na území mesta.

V Nitre pôsobí Katedra masmediálnej komunikácie a reklamy na univerzite Univerzite Konštantína Filozofa, ktorá reaguje na príležitosti uplatnenia kreatívnych a manažérskych schopností na trhu práce v oblasti marketingu.

Tradičné remeslá, ktoré sú znovuobjavovanou hodnotou, sú skôr doménou regiónu ako mesta. Skúsenosti zo zahraničia ukazujú, že tradičné umelecké remeslá sú zaujímavým trendom rozvoja, pokiaľ sa rozvíjajú v kontexte uplatnenia na trhu práce s pridanou hodnotou a študenti majú možnosť sa zoznámiť s podnikateľskými zručnosťami, ako aj s potrebnými novými technológiami. V tomto smere je v Nitre potenciál prepojenia s Univerzitou Konštantína Filozofa (Pedagogická fakulta) a Krajským osvetovým strediskom.

Vizuálne umenie, napriek Katedre výtvarnej tvorby na Univerzite Konštantína Filozofa, nemá aktuálne výrazných aktérov vo vekovej kategórii do 30 rokov. Nad 30 rokov je niekoľko úžitkových dizajnérov a multifunkčných vizuálnych umelcov (Soňa Bellérová, Erik Fehér). Je tu potenciál prepojenia s hudbou aj ostatnými oblasťami KKP. V meste sa tiež rozvíja oblasť architektúry, urbanizmu, záhradnej architektúry, kľúčové oblasti rozvoja KKP v kontexte udržateľného rozvoja miest a klimatických zmien.

Súvisiace rozvojové problémy a potenciály

<p>Problémy</p>	<p>P2 Odbor kultúry nechtiac konkuruje súkromným usporiadateľom.</p> <p>P3. Nedostatočná prepojenosť a komunikácia medzi aktérmi, organizáciami, dobrovoľníkmi a ich sieťovanie. Nedostatočná spolupráca hlavných aktérov a ich koordinácia zo strany odboru kultúry mesta a kraja.</p> <p>P4. Väčšine miestnych subjektov kultúry chýba komunikácia so zahraničím, slabá podpora projektov medzinárodnej spolupráce a umeleckej tvorby.</p> <p>P5. Subjekty kultúrnych a kreatívnych priemyslov (KKP) nedostávajú od mesta a kraja dostatočnú podporu pre svoj rozvoj. Chýbajú kvantitatívne údaje o jednotlivých oblastiach KKP, potreby subjektov KKP nie sú zohľadnené v koncepciách ekonomického rozvoja mesta a kraja.</p> <p>P6. Nízka finančná alokácia na podporu neziskových organizácií kultúry - nedostatok prostriedkov, dotačný systém mesta a kraja nie je jasne nastavený, nedostatočné povedomie o alternatívnych zdrojoch financovania vrátane sponzoringu.</p> <p>P14 Mnohí kreatívci, profesionáli z kultúrnych a kreatívnych odvetví, odchádzajú z Nitry (napr. grafický dizajn, digitálne médiá, architektúra).</p> <p>P15 Chýbajú prvky atraktívnej kultúrnej infraštruktúry, ktoré by vyjadrovali súčasné trendy. Chýba vhodné zázemie pre činnosť aktérov, nefunkčné kultúrne priestory. Kultúrna infraštruktúra vo vlastníctve mesta nie je pre kultúrnych aktérov atraktívna (napr. 7 kultúrnych domov). Chýbajú priestory pre celoročné nezávislé komunitné a kultúrne akcie (typu letných aktivít v Hideparku).</p> <p>P17 Prázdne a nevyužitú priestory kultúry v majetku mesta (napr. kino Palace, kino Lipa, časť budovy amfiteátra, budovy v kasárňach pod Zoborom).</p>
<p>Potenciály</p>	<p>PO 5 Významná koncentrácia aktérov kultúrneho a kreatívneho priemyslu v najsilnejších oblastiach ako scénické umenie, hudba, vizuálne umenie, reklama, remeslá (súčasne s využitím inovácií s prepojením na kultúrne dedičstvo).</p> <p>PO 6 V meste sa rozvíja silné kultúrno-komunitné podhubie iniciované občianskou spoločnosťou, kde sa prepájajú rôzne kultúrne a kreatívne odvetvia.</p> <p>PO 7 Mesto Nitra má vo svojom majetku objekty kultúrnych centier/domov, ktoré sú rozmiestnené po meste v každej mestskej časti a predstavujú tak potenciálne dobre dostupnú sieť kultúrno komunitnej ponuky pre obyvateľov.</p> <p>PO 8 Kultúrni organizátori a kultúrne inštitúcie sú úspešné v získavaní prostriedkov z eurofondov, viacdrojové financovanie zriaďovaných aj nezávislých organizácií je systematicky rozvíjané.</p> <p>PO 9 Kultúrne organizácie zriaďované Nitrianskym samosprávnym krajom majú záujem o spoluprácu pri podpore rozvoja kultúrnych a kreatívnych odvetví v Nitre a regióne.</p>

Prioritná oblasť 2 Kultúrne a kreatívne odvetvia - The City for CCI, CCI for the City! Prevažujúca zodpovednosť: odbor projektového a strategického riadenia		
Strategický cieľ	Názov opatrenia	Príklady aktivít
2.1 Nitra je mestom s rozvinutou sieťou subjektov kultúrnych a kreatívnych odvetví, ktoré vďaka dobrým podmienkam vytvárajú kvalitnú kultúrnu ponuku a úspešne podnikajú Návrh indikátora: <i>Počet subjektov KKP a ich obrat</i>	2.1.1 Zadefinovanie spôsobu využívania prázdnych a poloprázdnych priestorov v majetku mesta pre KKP i komunitné aktivity Návrh typu indikátora: <i>Funkčné kreatívne centrum</i> Návrh zodpovednosti: <i>odbor projektového a strategického riadenia v spolupráci s odborom kultúry</i>	<ul style="list-style-type: none"> - vybudovať a prevádzkovať Kreatívne centrum Nitra na Martinskom vrchu a v kine Palace v súlade s projektom - vybudovať rezidenčné (umelecké) centrum – KC Nitra / Amfiteáter (izby, ateliér, správca -udržateľné), kino Palace - rekonštrukcia kina Palace – v projekte KC - a príslušných verejných priestranstiev - rekonštrukcia nevyužívanej infraštruktúry/budov na sídliskách na komunitné centrá (na základe mapovania potrieb obyvateľov príslušných mestských častí)
	2.1.2 Vzdelávanie aktérov kultúrneho a kreatívneho priemyslu za účelom rozvoja ich know how Návrh typu indikátora: <i>Počet účastníkov vzdelávacích programov (záujem aktérov)</i> Návrh zodpovednosti: <i>Kreatívne centrum v spolupráci s odborom kultúry</i>	<ul style="list-style-type: none"> - zabezpečiť systém vzdelávania aktérov v kultúre (financovanie workshopov, prednášok) v spolupráci s relevantnými inštitúciami (univerzity, firmy) - vytvoriť program celoživotného vzdelávania v oblasti kultúry a kreatívneho priemyslu v spolupráci so vzdelávacími inštitúciami - zvyšovať povedomie o viacdrojovom financovaní - poskytovať metodickú podporu aktérom – spracovávať a poskytovať prehľad o aktuálnych dotačných schémach a programoch na podporu kultúry v rámci Slovenska a EÚ - dbať na environmentálnu zodpovednosť zriadených kultúrnych inštitúcií a nezriadených subjektov kultúry - mapovanie histórie remeselných cechov v Nitre a následne mapovanie súčasných remeselníkov aj podľa historickej osi (remeslá v Nitre v minulosti a dnes)
	2.1.3 Rozvoj sieťovania aktérov KKP na miestnej, národnej a medzinárodnej úrovni Návrh typu indikátora: <i>Zrealizovaná platforma a počet účastníkov stretnutí (záujem aktérov)</i> Návrh zodpovednosti: <i>odbor projektového a strategického</i>	<ul style="list-style-type: none"> - vytvoriť infopoint na webovej stránke Nitry - dostupné otvorené dáta aktérov - každoročne organizovať 1 - 2 stretnutia aktérov s cieľom vzájomnej výmeny skúseností a nadväzovania spolupráce - vytvoriť spoločnú platformu na sieťovanie aktérov, prezentáciu a následné plánovanie spoločných aktivít a budovanie partnerstiev - zaradiť taktiež kultúru do celkovej stratégie, vypracovať stratégiu medzinárodnej spolupráce vrátane kultúry - rozšíriť personálne kapacity pre vytvorenie platformy na podporu medzinárodnej spolupráce, vrátane pozície koordinátora pre partnerské mestá, do agendy pozície zaradiť aj rozvoj kultúrnych a kreatívnych odvetví

	<p><i>riadenia v spolupráci s odborom kultúry</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - vyhlasovať dotačnú výzvu na podporu medzinárodnej spolupráce a partnerstva
	<p>2.1.4</p> <p>Skvalitňovanie súčasných a hľadanie nových zdrojov a nástrojov financovania kultúry tak, aby reagovali na potreby rozvoja kultúry v meste a posilnili udržateľnosť činnosti aktérov v KKP</p> <p>Návrh typu indikátora: <i>Funkčný systém viacročných a tematických dotácií</i></p> <p><i>Funkčné kreatívne vouchery</i></p> <p>Návrh zodpovednosti: <i>odbor projektového a strategického riadenia v spolupráci s odborom kultúry</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - premyslieť nástroje podpory rozvoja vzťahov s biznisom (kreatívne vouchery v spolupráci s oddelením stratégie na Meste v nadväznosti na aktivity na štátnej úrovni) - novelizovať dotačný program pre oblasť kultúry a kultúrneho dedičstva tak, aby zahŕňal tematické výzvy, zabezpečil odbornosť komisie pre kultúru a kreatívny priemysel pre jednotlivé špecifické témy, odlišoval veľkých žiadateľov od malých i formou viacročných dotácií a minigrantov, nastavil spolufinancovanie dotácií - zaviazat' nových investorov / podnikateľské subjekty prichádzajúcich do mesta k podpore kultúry (napr. formou vytvoreného fondu alebo pod.) - hľadanie alternatívnych zdrojov financovania (sponzoring, mecenášstvo a pod.)
	<p>2.1.5 Skvalitnenie manažmentu a posilnenie kapacít a know how mesta na rozvoj kultúry i KKP v súlade so súčasnými trendmi</p> <p>Návrh typu indikátora: <i>Realizované kvantitatívne i kvalitatívne mapovanie aktérov KKP</i></p> <p><i>Výška získaných dotácií na projekty mesta</i></p> <p>Návrh zodpovednosti: <i>odbor projektového a strategického riadenia v spolupráci s odborom kultúry</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - mapovanie KKP a reflektovanie ich potrieb, mapovanie ekonomických dopadov veľkých akcií a inštitúcií - vytvoriť zložku v štruktúre mesta – servis aktívnym subjektom, ktorí chcú robiť kultúru - spolupracovať - Mesto, NSK, nezávislá kultúra, univerzity, súkromný sektor - zaviesť povinnosť výberového konania na vedúceho pracovníka odboru kultúry MsÚ každých 5 rokov - vypracovať a zaviesť systém kontinuálneho vzdelávania pracovníkov odboru kultúry MsÚ (školenia, workshopy, orientácia na súčasnom medzinárodnom kultúrnom trhu) - posilniť analyticko-strategické kapacity a skvalitniť plánovací a rozhodovací proces - posilniť zručnosti pre spracovanie projektov a získavanie finančných zdrojov z eurofondov

5.3 Kultúrne dedičstvo

Future for Culture Heritage, Culture Heritage for Future!

Východiskový stav

Z hľadiska udržania kontinuity prítomnosti s minulosťou je dôležitým nástrojom rozvoja zachovávanie a sprístupňovanie vzácneho pamiatkového fondu v kontexte podpory cestovného ruchu a popularizácie európskeho kultúrneho dedičstva, ktoré predstavuje nielen kultúrno-historický, ale aj spoločensko-ekonomický potenciál.

Mesto Nitra vnímajú respondenti dotazníka „Dotazník prieskumu verejnosti EHMK 2026“ ako historické mesto, **76 % vyhodnotilo potenciál kultúrneho dedičstva ako základnú charakteristiku jeho identity, hrdosti a spolupatričnosti k mestu.**

Kultúrne dedičstvo v meste Nitra je rôznorodé. Jeho dávnu históriu dokladajú **nálezy archeologických lokalít s datovaním od paleolitu po novovek, zbierkové predmety múzeí, galérií, archívov** poukazujúcich na skutočnosť, že Nitriansko bolo jednou z kryštalizačných oblastí pri vzniku najstarších slovanských kniežatstiev. V 9. stor. sa Nitra stala významným ekonomickým a kultúrnym centrom a sídlom kniežatstva, ktoré si udržalo svoju úlohu až do záveru 11. stor. Vďaka jej politickému postaveniu bola aj jedným z významných náboženských centier. Nitra je jedno z najstarších slovenských miest doložené v písomných prameňoch, v ktorom bol vysvätený najstarší kresťanský chrám v strednej Európe r.828, v roku 880 bolo založené Nitrianske biskupstvo. Stál tu najstarší kláštor na území Slovenska – benediktínsky kláštor sv. Hipolyta na Zobore v Nitre. S ním a biskupstvom sú spojené aj najstaršie zachované písomné pamiatky z územia Slovenska: Nitriansky evanjeliár a Zoborské listiny z rokov 1111 a 1113.

Veľký potenciál pre kultúru má areál Nitrianskeho hradu výnimočný svojou rozlohou (8,5 ha), zachovanými stavbami a časťami opevnenia siahajúcimi po budovu Župného domu. V jeho suteréne je zachovaná zaniknutá hradná brána z prelomu 11. a 12. storočia, ktorá doposiaľ nie je prístupná verejnosti.

Nitra disponuje **bohatým fondom národných kultúrnych pamiatok evidovaných v ÚZPF SR.** Ku koncu roku 2019 sa ich nachádzalo na území mesta 241, z toho 94 nehnuteľných a 147 hnuteľných objektov a súborov. Na území mesta sa tiež nachádzajú územia sústredených pamiatkových hodnôt. Horné mesto je pamiatkovou rezerváciou, v Dolnom meste sa nachádza pamiatková zóna a v časti Starého mesta, Zobora a Chrenovej je ochranné pásmo PR/PZ. Neodmysliteľnou súčasťou kultúrneho dedičstva sú aj viaceré stavby z 20. storočia, zapísané v ÚZPF (budova SPU). Pamätihodnosti, ktoré majú pre mesto výnimočnú hodnotu sú zaradené do Evidencie pamätihodností mesta Nitry (VZN č.5/2009). Evidencia sa priebežne aktualizuje, dopĺňa a skvalitňuje v nadväznosti na revíziu ÚZPF vedeného Pamiatkovým úradom SR. Počet pamätihodností do r. 2019 predstavuje 129.

Kultúrne dedičstvo pokrýva dôležitú časť spoločenských potrieb obyvateľov a návštevníkov Nitry, prispieva výrazným podielom k rozvoju mesta, regiónu, jeho ochrana a zveľadovanie prinášajú efekt aj pre viaceré sektory hospodárstva. Existencia kultúrneho potenciálu sama osebe nezaručuje jeho rozvoj. Ten musí byť podporený adekvátnymi podmienkami a aktivitami samosprávy. Aktívny záujem o zachovanie kultúrneho dedičstva mesto deklaruje podporou projektov pre cieľovú oblasť „kultúrne pamiatky a pamätihodnosti“ v súlade so stanovenými prioritami nového VZN č. 9/2019 o poskytovaní dotácií z rozpočtu mesta Nitry. Zistené analýzy poukazujú na **nedostatočné naplnenie investičných potrieb vlastníkov pamiatok** a z toho vyplývajúcu situáciu, keď počet žiadateľov o grant klesá. Predložené ekonomické špecifikácie jednotlivých projektov sú v danej cieľovej oblasti finančne veľmi náročné. Požiadavka zo strany predkladateľov projektov prevyšuje možnosti mestského rozpočtu cca päťnásobne.

Súčasťou kultúrneho dedičstva je tiež **umenie vo verejnom priestore.** Ide o diela sakrálne, sepulchrálne i profánne, ktoré estetizujú mestský verejný priestor a modelujú jeho genius loci. Doterajšia mestská politika má rezervy v manažovaní umenia vo verejnom priestore, v súčasnosti sa rozbieha diskusia o posilnení tejto kompetencie vo forme iniciovania

legislatívnych zmien smerujúcich k obnoveniu tzv. "Hlavy V", ako umelci v minulom režime nazývali zákon upravujúci povinnosť vyčleniť percentá z rozpočtu verejnej stavby na podporu nových umeleckých diel vo verejnom priestore. Od r. 1992 Mesto Nitra každoročne vyčleňuje prostriedky v mestskom rozpočte na obnovu umeleckých diel prioritne vo svojom majetku, v individuálnych prípadoch i diel, ktoré nemajú určeného vlastníka a nachádzajú sa na verejných plochách. Exteriérové prostredie a vysoký vek umeleckých diel výrazne zvyšujú náklady na ich čoraz častejšiu komplexnú obnovu. Dopyt po reštaurovaní vysoko prevyšuje finančné možnosti mesta. Zefektívnenie vynaložených finančných prostriedkov na tento účel pravidelnou údržbou pamiatok je mnohonásobne lacnejšie ako jednorazová komplexná obnova. Pre početné historicky a umelecky cenné plastiky zachované v origináli chýba lapidárium, výstavná sieň a mestská muzeálna expozícia ako súčasť multifunkčného kultúrno – spoločenského priestoru pre obyvateľov i návštevníkov mesta. Nevyhnutné sú investície do obnovy národných kultúrnych pamiatok v majetku mesta - Mestský dom, tržnica, synagóga.

Dosiaľ **nedostatočne využité potenciál sa skrýva na Martinskom vrchu**, v areáli bývalých kasární pod Zoborom, kde okrem pamiatkovo chránených kasárenských budov z 1. pol. 20. stor. sa nachádzajú aj pozostatky predrománskeho kostola sv. Martina a pripravuje sa tu experimentálny archeopark. AÚ SAV vykonáva 3D dokumentáciu archeopamiatok, vybraných nehnuteľných pamiatok a hnutelných nálezov. Sú prezentované vrátane virtuálnej reality a základných informácií o objektoch v aplikácii AÚ SAV. Mestu **chýba pamäťový portál**, ktorý by moderným spôsobom zhromažďoval a prezentoval pamiatky a dokumenty z dejín mesta a využíval potenciál inštitúcií sídliačich v meste: AÚ SAV, Ponitrianske múzeum, Štátny archív, UKF, Nitrianska galéria a pod. V spolupráci s kultúrnymi inštitúciami rozvíjajúcimi činnosť na území mesta prezentuje Mesto Nitra kultúrne dedičstvo v rámci viacerých podujatí, napr. Nitra, milá Nitra (Pribinove a Cyrilo-metodské slávnosti), Putovanie do Nitravy, Dni európskeho kultúrneho dedičstva, Noc kostolov, Noc múzeí a galérií. **Investovanie mesta do záchrany a prezentácie kultúrneho dedičstva v súčasnosti predstavuje 7,5 % z celkového rozpočtu na kultúru.**

Súvisiace rozvojové problémy a potenciály

Problémy	<p>P7 Nedostatočné finančné prostriedky mesta na udržiavanie a obnovu umenia vo verejnom priestore i na nové realizácie.</p> <p>P21 Havarijný stav viacerých kultúrnych pamiatok (Mestský dom, tržnica, potreba odvlhčenia synagógy).</p> <p>P 29 Dlhodobo neprezentované vzácne archeologické nálezy na území mesta, riziko poškodenia a nevyužitý potenciál pre cestovný ruch.</p>
Potenciály	<p>PO 12 Nosná téma spojená s históriou spoločnou pre širší stredoeurópsky región (cyrilo-metodská tradícia) a atraktívne sakrálne kultúrne dedičstvo, obľúbená medzi domácimi turistami, reprezentovaná silnými hráčmi aj existujúcimi produktmi.</p> <p>PO 18 Nitra je sídlom významných inštitúcií - Archeologický ústav Slovenskej akadémie vied s celoslovenskou pôsobnosťou, Nitrianske biskupstvo, Štátny archív v Nitre, Slovenské poľnohospodárske múzeum a iné múzeá - vytvárajúcich podmienky pre prezentáciu kultúrneho dedičstva s dôrazom na miesto Nitry v európskom kultúrnom procese.</p> <p>Nitra má vďaka vybudovaným partnerským väzbám priestor, v ktorom je možné naplno realizovať kultúrny turizmus. Má potenciál v rámci globalizácie vytvoriť z kult. a prírod. dedičstva exportný artikel a prezentovať ho pre čo najväčší počet ľudí. Mestský verejný priestor je otvorenou galériou umeleckých diel uznávaných sochárskych osobností 20. st. Júliusa a Tibora Bartfayovcov.</p>

Prioritná oblasť 3 Kultúrne dedičstvo
Future for Culture Heritage, Culture Heritage for Future!
Prevažujúca zodpovednosť: odbor kultúry

Strategický cieľ	Názov opatrenia	Príklady aktivít
<p>3.1 Nitra má funkčný komplexný systém podpory aktérov kultúry a kreatívneho priemyslu, špeciálne za oblasť kultúrne dedičstvo</p>	<p>3.1.1 Podpora spolupráce a rozvoj znalostí a kapacít vlastníkov pamiatkových objektov, zmena postoja k verejným priestorom a historickým budovám prostredníctvom posilňovania osobnej angažovanosti a reguláciami</p> <p>Návrh typu indikátora: <i>Počet vlastníkov pamiatok zúčastňujúcich sa na platforme (záujem vlastníkov)</i></p> <p>Návrh zodpovednosti: <i>odbor kultúry</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - vytvoriť platformu majiteľov NKP a pamätihodností, ktorú môže iniciovať mesto Nitra s cieľom podávať si vzájomne informácie napr. o dotáciách na obnovu pamiatok (realizovať s prepojením na cestovný ruch) - vzdelávať majiteľov NKP a pamätihodností o možnostiach obnovy, pravidelné stretnutia so zodpovednými inštitúciami (KPU, AÚ SAV, UKF - katedra histórie) - pripraviť a prezentovať vzorové manuály opráv pamiatkových objektov - pripraviť motivačné komunikačné nástroje zamerané na vlastníkov NKP a verejnosť, nástroje majú za úlohu posilniť ich angažovanosť a vzťah ku kultúrnemu dedičstvu mesta - motivovať a pomáhať vlastníkom pri obnove NKP adekvátnou finančnou podporou
	<p>3.1.2 Zefektívnenie rozvoja finančných a nefinančných nástrojov a zdrojov pre revitalizáciu pamiatok a udržateľnú obnovu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pokračovať v rozširovaní evidencie pamätihodností o novoidentifikované objekty, aktualizovať zoznam v nadväznosti na revíziu Ústredného zoznamu pamiatkového fondu vedeného Pamiatkovým úradom SR ako základ pre územný rozvoj a prezentáciu verejnosti - dávať podnety na zápis nových pamiatkových objektov do ÚZPF - usilovať o získavanie finančných prostriedkov z dotačných programov na obnovu najcennejších pamiatok pre mesto (aj pre vlastníkov NKP a pamätihodností - spomenuté vyššie)

	<p>Návrh typu indikátora: Výška získaných finančných prostriedkov na opravy v majetku mesta</p> <p>Návrh zodpovednosti: odbor kultúry</p>	
<p>3.2 Nitra má zachované a sprístupnené kultúrne dedičstvo a uspokojené kultúrne potreby obyvateľov a návštevníkov mesta</p> <p>Návrh typu indikátora: Záujem publika (návštevnosť)</p>	<p>3.2.1 Zatraktívnenie a sprístupnenie kultúrneho dedičstva verejnosti vo fyzickom a aj v online priestore s dôrazom na miesto Nitry v európskom kultúrnom procese</p> <p>Návrh typu indikátora: Realizované projekty a záujem o ich využívanie publikom</p> <p>Návrh zodpovednosti: odbor kultúry v spolupráci s príslušnými odbormi a inštitúciami</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vybudovať fondový depozitár, lapidárium a tiež výstavný priestor pre moderné umelecké diela v majetku mesta - spolupracovať pri vybudovaní muzeálneho komplexu a archeoparku v areáli bývalých Kasární na Martinskom vrchu - dobudovať a modernizovať informačný systém o existujúcich a zaniknutých pamiatkach Nitry (napr. kostol sv. Jakuba, kostol Panny Márie, Turecká brána atď.) - vytvoriť virtuálny pamäťový depozitár mesta/ kolektívnu pamäť mesta a jej obyvateľov v spolupráci: Štátny archív v Nitre, AÚ SAV, KPÚ Nitra, UKF, múzeá, galérie, OZ, DAB, KOS, majitelia súkromných zbierok, starší obyvatelia mesta so svojimi spomienkami, osudmi, príbehmi - podporiť prezentovanie kultúrneho dedičstva interaktívnou a modernou formou aj v online priestore - pokračovať v revitalizácii objektov s pamiatkovou hodnotou ako súčasť systematickej ochrany a uchovávaní kult. dedičstva pre ďalšie generácie - podporovať formovanie historického vedomia prostredníctvom vhodných popularizačných a odborných aktivít v spolupráci s kultúrnymi inštitúciami (Noc múzeí a galérií, Noc kostolov, Dni európskeho kultúrneho dedičstva) - podporovať európske iniciatívy súvisiace s ochranou, udržateľnosťou, angažovanosťou a inováciami v oblasti kultúrneho dedičstva s cieľom podnietiť viac ľudí, aby objavovali a spoznávali kultúrne dedičstvo Európy a posilniť pocit príslušnosti k spoločnej európskej rodine - popularizovať všetky obdobia dejín mesta
	<p>3.2.2 Obnova umenia vo verejnom priestore, ktoré nesie pamäť mesta</p> <p>Návrh typu indikátora: Počet opravených umeleckých diel</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pokračovať v reštaurovaní a koncepcnej obnove existujúcich diel v majetku mesta - riešiť vlastnícke vzťahy pri niektorých umeleckých artefaktoch, urobiť presun, teda objekty, ku ktorým sa nikto nehlási, zaradiť do zoznamu pamätihodností, zdefinovať ako postupovať pri ich záchrane, keďže niektoré diela nie sú ani vo vlastníctve mesta ani v súkromnom vlastníctve - navrhnúť majetkovo-právne riešenie (komisia)

	<p>Návrh zodpovednosti: odbor kultúry</p>	
	<p>3.2.3. Priebežne riešiť havarijný a nevyhovujúci technický stav viacerých kultúrnych pamiatok a hľadať ich nové využitie</p> <p>Návrh typu indikátora: Funkčná revitalizácia objektov vo vlastníctve mesta</p> <p>Návrh zodpovednosti: odbor investičnej výstavby, odbor projektového riadenia, odbor kultúry</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pokračovať v opravách pamiatkových objektov poskytovaním dotácií z rozpočtu mesta - pripraviť realizáciu revitalizácie Mestskej tržnice na multifunkčný priestor kombinujúci stánkový predaj a kultúrno komunitnú funkciu, v rámci obnovy Mestskej tržnice v spolupráci s KPÚ vytvoriť v časti objektu stálu expozíciu ubytovania v kasárni z obdobia výstavby - pripraviť obsahový a prevádzkový model udržateľného fungovania Mestského domu, vybudovať Archpoint v jeho priestoroch, ktorý bude poskytovať platformu pre prezenčnú knižnicu a centrum súčasného dizajnu, kaviareň ako chránenú dielňu, otvorený kreatívny priestor pre verejnosť - pripraviť revitalizáciu Synagógy - intenzívnejšie a efektívnejšie využiť kultúrne dedičstvo v cestovnom ruchu a kreatívnom priemysle - v spolupráci s Agrokomplexom zvýšiť povedomie o agrohistórii medzi obyvateľstvom a lepšie využitie kultúrneho a prírodného potenciálu Agrokomplexu, jeho Poľnohospodárskeho múzea, poľnej železnice, skanzenu ľudovej architektúry a knižnice

5.4 Kultúrny priestor

Space for culture, Culture for space!

Východiskový stav

Existencia kultúrnej infraštruktúry primeranej k veľkosti sídla či komunity je technickým predpokladom poskytovania služieb v oblasti kultúry a zároveň musí spĺňať určité kvalitatívne, priestorové a technologické parametre. **Priestor pre kultúrne aktivity v meste tvorí kultúrna infraštruktúra v majetku mesta, Nitrianskeho samosprávneho kraja, štátu, cirkvi i súkromných vlastníkov.**

Kultúrnu infraštruktúru v majetku mesta tvoria Domy kultúry: Kultúrne centrum Zobor, Kultúrny dom Párovské Háje, Kultúrny dom Dolné Krškany, Kultúrny dom Mlynárce, Kultúrny dom Dražovce, Kultúrno-spoločenské centrum Janíkovce, Kultúrny dom Kynek (od 2020) s kapacitou od 50 do 220 návštevníckych miest. Kultúrny dom Dolné Krškany je vybavený ozvučovací aparátúrou, voľné pripojenie na wifi je zabezpečené v 5 objektoch Domov kultúry. Vyhľadávaným miestom pre organizáciu kultúrnych podujatí je **Synagóga** – koncertná a výstavná sieň mesta Nitra (s kapacitou 250 miest na kinosedenie), k dispozícii je ozvučovacia a základná osvetľovacia technika, mobilné pódium a voľné pripojenie na wifi. **Amfiteáter** (11 tisíc miest na sedenie) už nie je vybavený premietacou technikou, priestor si vyžaduje rekonštrukciu, vzhľadom na jeho kapacitu realizujú produkciu hlavne umelecké agentúry prostredníctvom prenájmu. Programovú náplň a krátkodobé prenájmy kultúrnych zariadení zabezpečuje mestský úrad prostredníctvom odboru kultúry. Objekty sú zverené do správy Službytu, s.r.o., ktorý realizuje opravy, údržbu a uzatvára zmluvy na dlhodobé prenájmy. Kultúrne zariadenia sú čiastočne bezbariérové. Bezbariérovosť je zmapovaná v Mestom vydanéj brožúre o dostupnosti inštitúcií a iných objektov v meste. Prevádzka sa riadi v zmysle Všeobecne záväzného nariadenia mesta Nitra č.13/2019 o nakladaní s majetkom mesta Nitra, aktuálny Cenník mesta Nitra zohľadňuje záujem mesta o aktívny dostupný kultúrny a spoločenský život v daných mestských častiach a zvyhodňuje predovšetkým občianske združenia, spolky a organizácie sídliace v konkrétnej mestskej časti.

Z indoor kultúrnych zariadení majetku mesta je najnavštevovanejšia Synagóga, vyhľadávaná je nielen kvôli prehliadkam atraktívnej architektúry, ale i na kultúrne podujatia, výstavy, koncerty organizované nielen samotným mestom, ale i ďalšími organizátormi. Domy kultúry sú čoraz viac využívané najmä na účely stretnutí miestnych organizácií a spolkov, organizácie pravidelných podujatí. Spolky a združenia v mestských častiach ako podporu svojej činnosti využívajú možnosť zľavneného nájomného a v prípade významnejších navštevovaných akcií možnosť spoluorganizácie s Mestom Nitra. Návštevnosť amfiteátra významne ovplyvňuje počasie. Návštevnosť kultúrnych zariadení sa mení, v priemere každoročne stúpa, v tomto roku významne ovplyvnili návštevnosť opatrenia súvisiace s pandemiou Covid 19, štatistiky sú každoročne publikované v bilancii (merateľné ukazovatele) v programovom rozpočte na webovom portáli mesta.

K využívaným zariadeniam v majetku mesta na kultúrne účely a služby ďalej patrí **Mestská hala, ZUŠ J. Rosinského, CVČ Domino, Dom Matice slovenskej v Nitre** (v objekte sídli Nové divadlo). Nevyužívané objekty v majetku mesta a objekty vyžadujúce rekonštrukciu, ktoré budú tvoriť súčasť kultúrneho priestoru mesta sú **kasárne na Martinskom vrchu a Kino Palace** (v projekte KC), **MŠ Lomnická, telocvičňa ZUŠ J. Rosinského, MŠ Nedbalova** (Storm), **výmenníky tepla, podchod na Klokočine**. Medzi objekty v majetku mesta využívané na komerčné účely s plánovaným využívaním aj na kultúrne účely patria **Mestská tržnica** (spracovaný projekt využitia na kultúrne a kreatívne služby), **Mestský dom, Kino Lipa a Sandokan** (spracovaný projekt využitia na kultúrne a kreatívne služby). Z dotazníkov a z workshopov s kultúrnymi aktérmi vyplynul ako aktuálny podnet vybudovať priestor koncertnej (multifunkčnej) sály pre cca 500 návštevníkov.

Podstatný podiel kultúrneho prostredia mesta predstavujú inštitúcie v zriaďovateľskej pôsobnosti Nitrianskeho samosprávneho kraja, sú to organizácie s krajskou a regionálnou pôsobnosťou, ktoré pôsobia aj ako centrá metodologickej a koordinačnej činnosti pre ďalšie inštitúcie, ale

predovšetkým poskytujú kultúrne služby pre návštevníkov a obyvateľov v mieste svojho sídla. **Divadlo Andreja Bagara v Nitre, Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre, Nitrianska galéria** (v objekte Župného domu), **Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre** (v objekte súkromného vlastníka Mediahaus), **Ponitrianske múzeum v Nitre** (v objekte v majetku Mesta Nitry – Mestský dom), **Krajské osvetové stredisko v Nitre s hvezdárňou. Kultúrna infraštruktúra v majetku súkromných vlastníkov** spoluvytvára a dopĺňa rozmanitý mix kultúrnej ponuky mesta. Medzi navštevované a obľúbené patria **Park kultúry a oddychu, Fotogaléria Trafačka, Knihupectvo Pod Vrškom, Stará vodáreň, Biskupský hostinec, Nájomná jednotka 210, Music a café, Vila K, Stredoveká taverna, Stará pekáreň, Artin, Buganka, Gio Café, Hotel Mikado, LifeHouse, bar Záhir, Mariatchi, Irish pub Nitra, Rosetta, Tullum music bar, terasy na pešej zóne a i.** Kluby, puby, reštaurácie a iné objekty dopĺňajú pestrú kultúrnu ponuku v meste, sú obľúbeným priestorom na prezentáciu pre amatérske, čiastočne i profesionálne produkcie, predovšetkým hudobné, ďalej tanečné zábavy a párty, v menšom meradle divadelné performance, cestovateľské prednášky, besedy a debaty rôzneho charakteru.

Široké spektrum vyhľadávaných kultúrnych služieb tvorí kultúrna infraštruktúra vo vlastníctve Biskupstva Nitra a cirkví, štátnych inštitúcií, ďalej sú to kiná – multiplexy a kinoklub. Ide o **Nitriansky hrad** (Gotická priekopa, nádvorie Nitrianskeho hradu), **Diecézne múzeum, chrámy: Katedrála sv. Emeráma, Piaristický kostol sv. Ladislava, Kostol Navštívenia Panny Márie, Evanjelický kostol Ducha Svätého; Misijné múzeum, Diecézne pastoračné centrum – Nitrianska animátorská škola, Univerzitné pastoračné centrum Pavla Straussa v Nitre, Diecézna knižnica, Slovenské poľnohospodárske múzeum – Agrokomplex, Múzeum medoviny Tomka, Cinemax (4 kinosály), Mlyny Cinemas (5 kinosál), Kinoklub Nitra** (v objekte SDKS v Nitre), **Národné poľnohospodárske centrum, Agrokomplex** (amfiteáter, Relax park), **Agroinštitút Nitra, aula UKF, aula SPU, Univerzitný tvorivý ateliér, ART Galéria Márie Šefferovej** (v OC Max Nitra), **Materské centrum Klokanček, železničná stanica** (depo), **Zoborský kláštor, Hidepark Nitra - nezávislé kultúrne centrum.** Atraktivitu Nitrianskeho hradu významne zvyšujú aktivity Castellum, n.o.. Zoborský kláštor, Národná kultúrna pamiatka (pod patronátom Zoborského skrášľovacieho spolku) poskytuje najmä počas leta atraktívny priestor pre pestré kultúrne aktivity. Rozvinutú nezriaďovanú kultúrnu (a komunitnú) scénu reprezentuje **Hidepark Nitra – nezávislé kultúrne centrum**, ktoré je vybavené pódium, ozvučovacou a osvetľovacou technikou, knižnicou, cyklodielnou, komunitnou záhradou, detským ihriskom, U-rampou a i. Poskytuje priestor pre realizáciu aktivít viacerým organizáciám, spolkom a združeniam.

Atraktívny a vyhľadávaný priestor tvoria aj verejné priestranstvá a otvorené priestory na zhromažďovanie, rekreáciu a trávenie voľného času, pešie zóny, námestia, parky a verejnú zeleň, najmä v období priaznivého počasia - od jari do neskorej jesene. Potenciál pre kultúrne aktivity, stretávanie, relax obyvateľov predstavujú predovšetkým zazelenené plochy, centrum mesta. Väčšina z nich potrebuje premenu a revitalizáciu: **Svätoplukovo námestie, Kupecká ulica, Pribinovo námestie, Župné námestie, Na Vršku.** Sieť udržiavaných mestských a lokálnych parkov tvorí **Mestský park na Sihoti, Brezový háj, Mikovíniho, Tokajská, Borina, Popradská/Kmeťova**, park **Zoborské kasárne, Kalvária** a ďalšie priestranstvá v mestských častiach ako napr. lokálne centrá (LC): LC Klokočiny (Sandokan), LC Chrenová (Lipa), LC Diely (amfiteáter). Outdoorové priestory ako **Letisko Janíkovce, plocha SPU a Agrokomplexu, železničný most - Galéria úsmev, Rolfesova baňa**, podchody pod mostami a diaľničnými nadjazdmi (tzv. lost space), vnútrobloky (v súkromnom vlastníctve) dopĺňajú možnosti organizácie podujatí v netradičných priestoroch. **Mestský park na Sihoti** je vyhľadávaným priestorom pre spoločenské a zároveň kultúrne vyžitie, aktuálne sa revitalizuje. Mesto v súčasnosti vytvorilo podklady pre tvorbu, schválenie a implementovanie jednotného Dizajn manuálu tvorby verejných priestranstiev, ďalej je potrebné zdefinovať ich využitie a následné dovybavenie technickou infraštruktúrou. Z pohľadu efektívnej využiteľnosti rôznych objektov na kultúrne aktivity vyšli z analýz ako zaujímavé i tzv. brownfields, priestory pre celoročné rozšírenie svojich aktivít aktuálne potrebuje napr. nezávislé kultúrne centrum (existujúce – Hidepark je prevažne outdoorové).

Súvisiace rozvojové problémy a potenciály

Problémy	<p>P7 Nedostatočné finančné prostriedky mesta na udržiavanie a obnovu umenia vo verejnom priestore i na nové realizácie.</p> <p>P8 Kultúrna ponuka na verejných priestranstvách v centre mesta poväčšine nevzniká komunitným spôsobom, je organizovaná zhora (nie je autentická).</p> <p>P12 V kultúrnej ponuke mesta absentujú atraktívne projekty súčasného vizuálneho umenia, ktoré priťahujú mladých.</p> <p>P16 Mestu chýba multifunkčná sála pre 500 a viac divákov. Nie je vyriešené financovanie investície a prevádzky tohto zariadenia.</p> <p>P18 Väčšina verejných priestranstiev v meste nie je prispôbená na organizovanie kultúrnych a komunitných podujatí (napr. elektrické prípojky, flexibilita a veľkosť dizajnu verejných priestranstiev). Nedostatočné technické zázemie pre organizovanie akcií na verejnom priestranstve.</p> <p>P19 Nie je dostatočne odprezentovaná finálna pasportizácia kultúrnej infraštruktúry v meste, chýba previazanie s územným rozvojom, previazanie s podporou subjektov KKP (ekonomický rozvoj), s koncepciou nakladania s majetkom mesta.</p> <p>P20 Budovy kultúrnej infraštruktúry v meste nie sú bezbariérové, znižujú dostupnosť kultúry pre časť obyvateľov.</p> <p>P21 Havarijný stav viacerých kultúrnych pamiatok (mestský dom, tržnica).</p> <p>P22 Nesystémovosť novej zástavby v meste, kultúrna infraštruktúra mesta nereflektuje potreby aktérov.</p>
Potenciály	<p>PO7 Mesto Nitra má vo svojom majetku objekty domov kultúry, ktoré sú rozmiestnené po meste v každej mestskej časti a predstavujú tak potenciálne dobre dostupnú sieť kultúrno-komunitnej ponuky pre obyvateľov.</p> <p>PO Mesto disponuje veľkým počtom verejných zelených priestranstiev, ktoré sa využívajú na rekreáciu a kultúrno-komunitné podujatia.</p> <p>PO Záujem laickej a odbornej verejnosti o využívanie verejných priestranstiev na umelecké a komunitné aktivity.</p> <p>PO Fungujúca komunita streetartových umelcov, ktorých tvorba má potenciál.</p>

**Prioritná oblasť 4 Kultúrny priestor - *Space for culture, Culture for space!*
Prevažujúca zodpovednosť: odbor projektového a strategického riadenia**

Strategický cieľ	Názov opatrenia	Príklady aktivít
<p>4.1 V Nitre sú obyvatelia mesta spolupracovníkmi kultúrneho verejného priestoru</p> <p>Návrh typu indikátora: Pozitívny ohlas obyvateľov</p> <p><i>Funkčná grantová schéma na dočasné intervencie do verejného priestoru</i></p>	<p>4.1.1 Oživovanie verejných priestranstiev novými umeleckými dielami informovať verejnosť</p> <p>Návrh typu indikátora: Existujúca dotačná schéma, počet podporených projektov</p> <p>Návrh zodpovednosti: odbor projektového a strategického riadenia v spolupráci s odborom kultúry, ÚHA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vytvoriť novú a efektívnu dotačnú schému / fond pre rozvoj umenia vo verejnom priestore. Napojiť sa na podielové dane z rozvoja, daň zo stavebníctva – stanovenie %, tak, aby to umožňovalo investovať peniaze na nové inštalácie trvalej povahy a na dočasné inštalácie, rovnako aj na opravy už existujúcich - pripraviť koncept rozvoja umenia vo verejnom priestore - vytvoriť mechanizmus na posudzovanie a odporúčanie navrhovaných zásahov od obyvateľov vo verejnom priestore odborníkmi - uplatňovať kultúrne orientovaný urbanizmus - spolupracovať so ZUŠ Jozefa Rosinského na rozvoji parku s dielami T. Bártfaya - vytypovať miesta pre realizáciu a pripraviť projekty umenia vo verejnom priestore pre realizáciu street artu, pripraviť plochy, ktoré sú vo vlastníctve mesta, treba vyvolať rokovania so súkromnými vlastníkmi - dokončiť databázu umenia vo verejnom priestore a pripraviť jej atraktívnu prezentáciu verejnosti - fyzicky aj v online priestore
	<p>4.1.2 Zvyšovanie podielu aktivít, ktoré sú tvorené komunitnými aktérmi, zvyšovanie osobnej angažovanosti</p> <p>Návrh typu indikátora: počet podporených projektov</p> <p>Návrh zodpovednosti: odbor projektového a strategického riadenia v spolupráci s odborom kultúry, ÚHA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vytvoriť v rámci web stránky manuál (videokampaň) - čo robiť, ak chcete pripraviť/urobiť podujatie (aké povolenia potrebujete, kde to vybaviť) - zvýšiť finančné prostriedky v dotačných schémach, posilniť vzťah k rozvoju miestnych aktivít a aktivizáciu obyvateľov prostredníctvom participatívneho rozpočtu - ten by nemal byť zameraný iba na akcie investičnej povahy, ale aj na konanie komunitných aktivít (akcie na sídliskách, mestských častiach - kultúrne intervencie) - vyčleniť priestor, ktorý by obyvatelia chceli vo svojej mestskej časti skrášliť (street art), starostlivosť a úprava verejného priestoru - vytypovať a vyčleniť fyzicky ľahko dostupný priestor pre verejnosť na frekventovanom mieste ako priestor na vzbudenie záujmu, informovanie a aktívne zapojenie verejnosti do diskusie o prebiehajúcich verejných súťažiach (napr. v architektúre, umení ap.)

	<p>4.1.3 Cielene meniť postoj k tvorbe verejného priestoru a zapájanie obyvateľov, posilňovať angažovanosť odborníkov a zodpovednosť podnikateľského sektora</p> <p>Návrh typu indikátora:</p> <p><i>Využívaný manuál tvorby verejných priestranstiev</i></p> <p><i>Počet revitalizácií so zapojením verejnosti do zadania</i></p> <p><i>Počet zrealizovaných architektonických súťaží</i></p> <p>Návrh zodpovednosti:</p> <p><i>odbor projektového a strategického riadenia, ÚHA, odbor investičnej výstavby</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - pri zmene územného plánu zapojiť obyvateľov do projektu (vytvoriť strategický dokument) - pomocou plánovacích zmlúv angažovať podnikateľský sektor do rozvoja kultúrno-komunitnej infraštruktúry a verejných priestranstiev - prizvať odborníkov a kľúčových aktérov k budovaniu verejného priestoru a zabezpečiť projektové riadenie pri riešení čo s konkrétnym priestorom - zadefinovať využitie verejných priestranstiev (manuál tvorby verejných priestorov - prebieha VO na dodávateľa manuálu), zadefinovať opatrenia – prizvať odborníkov a ľudí, ktorí pracujú na tvorbe mestského priestoru - pripravovaný sumár verejných priestranstiev, mal by zohľadňovať kritérium kultúrnych a komunitných podujatí a dbať na environmentálnu zodpovednosť - špecificky popísať a zvýrazniť v manuáli vzťah k verejným priestorom v zónach kultúrneho dedičstva - prijať VZN mesta na vyhlásenie a realizáciu architektonických súťaží s prepojením na kultúrny verejný priestor - dbať na environmentálnu zodpovednosť zriadených kultúrnych inštitúcií a nezriadených subjektov kultúry
<p>4.2 Nitra má dobudovanú kultúrnu infraštruktúru a revitalizovanú existujúcu pre 21. storočie</p>	<p>4.2.1 Uvažovať o rozvoji kultúrnej infraštruktúry v úzkom prepojení na územný rozvoj mesta</p> <p>Návrh typu indikátora: <i>Databáza kultúrnych zariadení je využívanou súčasťou analýzy územi</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - pripraviť koncept využívania mestského majetku pre kultúrne a komunitné aktivity za dostupný nájom pre organizácie, ktoré zabezpečia aktívny život v objektoch - pasportizovať budovy vrátane technického vybavenia - optimalizovať správu a prevádzku kult. zariadení v majetku mesta - v rámci siedmich kultúrnych domov – vyhlásiť verejnú súťaž na využívanie jedného z KD (platili by iba prevádzkové náklady, zároveň treba zadefinovať na aké aktivity by sa KD využíval) - zmapovať kultúrne zariadenia a zaisťovať začlenenie databázy do mestského systému open data, vytvoriť rezervačný systém pre kultúrne zariadenia, online systém predaja vstupeniek (v spolupráci s TIC)

	<p><i>Funkčný koncept a rezervačný systém využívania mestského majetku pre kultúru</i></p> <p>Návrh zodpovednosti: odbor projektového a strategického riadenia v spolupráci s ÚHA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - analyzovať dostupnosť kultúrnych a komunitných zariadení v meste a mestských častiach pre obyvateľov a návštevníkov - vytvárať podmienky pre tvorbu a revitalizáciu kultúrnych zariadení ako súčasť dokumentácie územného plánu (podpora a realizácia architektonických súťaží)
	<p>4.2.2 Preverenie možnosti vybudovania multifunkčnej sály pre 500 a viac účastníkov a jej udržateľnosť</p> <p>Návrh typu indikátora: Existuje štúdia uskutočniteľnosti</p> <p>Návrh zodpovednosti: odbor projektového a strategického riadenia v spolupráci s ÚHA a odborom investičnej výstavby</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pripraviť štúdiu uskutočniteľnosti vrátane modelu budúcej prevádzky a ekonomickej udržateľnosti ako podklad pre rozhodnutie o ďalších krokoch - vytvoriť a navrhnuť vybudovanie multifunkčnej sály pre 500 a viac účastníkov cez systém PPP projektov (alternatíva pri Atletickom štadióne - riešiť s Biskupstvom, po dohode mať tam aspoň štyri mestské kultúrne akcie, nájsť spôsob ako sa stať partnerom, nastaviť podmienky spolupráce)

5.5 Identita destinácie

Nitra for Europe, Europe for Nitra!

Východiskový stav

Nitra, podobne ako večné mesto Rím, **vznikla na siedmich pahorkoch**. Fotogenickú panorámu Nitry tvorí Zobor, Nitriansky hrad, Kalvária, Borina, Dražovský kopec, Vášok a Martinský vrch. **Nitra disponuje viacerými jedinečnosťami:** Nitra ako jedno z najstarších miest na Slovensku, Nitra ako jedno z najstarších kresťanských centier na Slovensku a pútnické miesto, Zoborský kláštor – najstarší kláštor na území Slovenska, spojitosť s Cyrilom a Metodom, jedinečné poľnohospodárske múzeum s parnou poľnou železnicou, významné osobnosti z Nitry, univerzitné mesto, mesto výstavníctva, mesto ako sídlo diecézy, mesto kultúry a podujatí, mesto divadiel. Na území mesta sa nachádza komplexná ponuka cestovného ruchu a vyskytuje sa tu sústredený dopyt po cestovnom ruchu.

Nitra má množstvo kultúrnych pamiatok zapísaných v ÚZPF, niekoľko desiatok archeologických lokalít, je súčasťou Cyrilometodskej a Svätajakubskej cesty a Horné mesto je mestskou pamiatkovou rezerváciou. V meste Nitra sa nachádzajú viaceré kultúrne a osvetové inštitúcie (kultúrna infraštruktúra) s celoslovenskou a krajskou pôsobnosťou. **Má množstvo stabilných národných a medzinárodných podujatí** (napr. Divadelná Nitra). Napriek tomu, že v Nitre sa nachádzajú viaceré múzeá a galérie, chýba tu zážitková expozícia 21. storočia, ktorá moderným a interaktívnym spôsobom približuje návštevníkovi históriu, umenie.

Dopravná dostupnosť do Nitry je veľmi dobrá: Letisko Bratislava (90 km), autom 1h, Letisko Viedeň (140 km), autom 2h, Letisko Budapešť (160 km), autom 2,5h, Letisko Praha (430 km), autom 4h, Letisko Brno (220 km), autom 2,2 h. V meste Nitra a jej priľahlom okolí sa cestovný ruch odohráva v mestskom aj vidieckom prostredí a spravidla je **tvorený kultúrnym a obchodným cestovným ruchom**. V posledných rokoch dobudovaním priemyselného parku v Nitre sa **výrazne zmenila štruktúra obyvateľstva a transformoval sa dopyt po službách v cestovnom ruchu**. Mestský cestovný ruch má prevažne charakter **krátkodobých pobytov a návštev bez prenocovania**, počet prenocovaní v Nitre od roku 2017 mierne klesá. V posledných rokoch stúpa návštevnosť Nitrianskeho hradu, Agrokomplexu, Slovenského poľnohospodárskeho múzea, Starého divadla Karola Spišáka v Nitre a Nitrianskej galérie, pričom hlavným motívom cestovania je zážitok z historicky, kultúrne, obchodne alebo spoločensky zaujímavého miesta. V Nitre **rastie záujem o gastroturizmus, vínný turizmus, lokálnu kuchyňu a regionálne výrobky**. **Zvyšuje sa tiež počet záujemcov o sprievodcovské služby** prostredníctvom Turistického informačného centra Nitra.

Existujú pozitívne väzby na Nitru zo strany domácich návštevníkov a návštevníkov z Českej republiky, ale pre zahraničného návštevníka mimo územia bývalého Československa je Nitra neznáma. Z prieskumov vyplynulo vymedzenie typického imidžu Nitry ako cieľového miesta cestovného ruchu, predovšetkým: **vrch Zobor, história a kultúrne pamiatky mesta Nitry, výstavný areál Agrokomplex, mesto študentov, centrum poľnohospodárstva**. **Návštevníkov Nitry** môžeme charakterizovať typovo ako **kultúrnych nadšencov, rodinné typy, športovcov, pôžitkárov či bádateľov**.

Mestská destinácia Nitra v súčasnosti stojí pred veľkou výzvou. Pandémia COVID-19 odhalila jednostrannú a zotrvačnú **orientáciu ponuky na dva nosné segmenty návštevníkov – obchodných a kultúrnych** so zameraním na vysokú kultúru (návšteva divadla, galérie, koncertov komornej hudby) a „pouličnú“ kultúru (tradičné mestské podujatia v centre mesta, ktorých súčasťou je aj „jarmočná“ časť). Organizovanie obchodných ako aj kultúrnych podujatí je v čase pandémie problémové až nemožné pri raste prípadov ochorení v jednotlivých vlnách. Aj v nadväznosti na aktuálnu situáciu a nové trendy Mesto Nitra postupne zavádza smart aplikácie v cestovnom ruchu.

Obrovskou výzvou je aj **kandidatúra mesta na Európske hlavné mesto kultúry 2026**, ktorá dokáže posunúť destináciu na novú úroveň a identifikovať Nitru na kultúrnej mape Európy.

Samotná kandidatúra vytvára databázu zaujímavých projektov a platformu pre ďalšiu medzinárodnú spoluprácu.

Problémovou oblasťou je aj nejednotný **manažment destinácie**. Analýza ukázala biele miesta, ktorým sa systematicky nevenuje (sieťovanie s miestnymi podnikateľmi v cestovnom ruchu, budovanie komplexného informačného systému destinácie, budovanie odbytových kanálov), a na druhej strane duplicitnú a nejednotnú komunikáciu mesta a destinácie navonok. Problémy v manažmente destinácie sa v praxi prejavujú zotrvačnou návštevnosťou tradičných segmentov návštevníkov (návštevníci kultúrnych podujatí, podujatí na výstavisku Agrokomplex a obchodných cestujúcich), ktorých nenahrádzajú postupne noví návštevníci (nové segmenty) z nových trhov (mimo okolité štáty). V Nitre existuje dostatočné vzdelávanie v oblasti cestovného ruchu, ale podľa prieskumov univerzít zostáva žiť a pracovať v meste len málo absolventov.

Megatrendom v ďalšom vývoji kultúrneho cestovného ruchu je **udržateľnosť** (nie kvantita, ale kvalita) vo vzťahu ku kultúrnej ponuke a dopytu.

Podklady k jednotlivým oblastiam cestovného ruchu sú podrobne spracované v Analýze súčasného stavu cestovného ruchu v meste Nitra, ktorý je súčasťou Stratégie cestovného ruchu v meste Nitra na roky 2021-2031.

Súvisiace rozvojové problémy a potenciály

Problémy	<p>P23 Stagnujúca infraštruktúra cestovného ruchu (ubytovacie služby, doplnkové služby, voľnočasové aktivity, infobody, ponuka pre rodiny s deťmi).P24 Nejasná identita a image mesta, nevieme, ako je mesto vnímané cieľovými skupinami – aká je identita Nitraná?</p> <p>P25 Nedostatočná prepojenosť inštitúcií budujúcich identitu a tvoriacich marketing mesta a regiónu, nedostatočná informovanosť o ich sieti.</p> <p>P26 Nitra je pre zahraničných návštevníkov neznáma, nemá vytvorenú značku.</p> <p>P27 Chýba jednotný postup riešenia marketingu destinácie, chýba koordinátor/manažér cestovného ruchu pre destináciu.</p> <p>P28 Prevažuje výletný cestovný ruch, krátkodobé pobyty v mestskej destinácii bez prenocovania a intenzívnejšieho prepojenia ponuky mestských turistických služieb na okolitý región a jeho služby.</p>
Potenciály	<p>PO 3 Etablované festivaly a podujatia, ktoré majú medzinárodné renomé (Medzinárodný festival Divadelná Nitra).</p> <p>PO 12 Nosné témy spoločnej histórie pre širší stredoeurópsky región (cyrilometodská tradícia) a atraktívne sakrálne kultúrne dedičstvo prezentované silnými hráčmi aj existujúcimi produktmi.</p> <p>PO 13 Panoráma mesta tvorená siedmimi pahorkami, ktoré vytvára silnú identitu mesta a je jedinečná pre návštevníkov.</p> <p>PO 14 Cestovný ruch spojený s návštevou veľtrhov a výstav, ako B2 B, tak B2 C.</p> <p>PO 15 Funkčná organizácia NOCR (Nitrianska organizácia cestovného ruchu), ktorá sa od roku 2012 venuje koordinácii ponuky cestovného ruchu v meste i širšom regióne, spolupracuje s aktérmi v cestovnom ruchu a zapája okolité obce.</p> <p>PO 16 Dotačný program mesta Nitry v oblasti cestovného ruchu má dlhodobu stabilnú finančnú podporu, alokácia je primeraná potrebám aktérov.</p> <p>PO 17 Existujúce SMART turistické riešenia, ako na úrovni prezentácie kultúrneho obsahu, tak pohybu návštevníkov po meste.</p>

**Prioritná oblasť 5 Identita destinácie - Nitra for Europe, Europe for Nitra!
Prevažujúca zodpovednosť : odbor TIC Nitra, odbor projektového a strategického riadenia a odbor komunikácie a propagácie**

Strategický cieľ	Názov opatrení	Príklady aktivít
<p>5.1 Nitra je jasne identifikovateľná na mape Európy ako mesto v krásnej krajine nesúce významné stopy spoločnej európskej histórie a aj v súčasnosti obháji svoje postavenie</p> <p>Návrh typu indikátoru:</p> <p>Zvýšenie povedomia o Nitre na medzinárodných fórach, ktoré doporučia návštevu Nitry</p> <p>Počet prenocovaní návštevníkov z Európy aj mimo nej (intenzita CR za mesiac/rok)</p> <p>Počet návštevníkov webov Mesta Nitry, TIC Nitra NOCR mesačne/ročne</p> <p>Počet prezentácií na výstavách a veľtrhoch, workshopoch CR/rok (smerom B2B a B2C)</p> <p>Počet press-tripov slovenských a európskych novinárov do Nitry/rok</p> <p>Počet press výstupov</p>	<p>5.1.1 Vybudovanie kvalitného marketingu mesta so zapojením obyvateľov.</p> <p>Návrh typu indikátora: Funkčný marketing mesta</p> <p>Návrh zodpovednosti: odbor komunikácie a propagácie v spolupráci s odborom TIC Nitra a NOCR</p>	<ul style="list-style-type: none"> - definovať si, čím Nitra je a chce byť v spolupráci s domácim obyvateľstvom pomocou analýz a prieskumov, ale aj stretnutie a aktívne zapojenie obyvateľov a návštevníkov - zapojiť do prípravy identity a do komunikácie s obyvateľmi a návštevníkmi, aktérov KKP a tvorivé postupy, využívať nosné príbehy a efektívne nástroje zberu a prezentácie dát, nadviazať na komunikáciu EHMK, zbierať spätnú väzbu na Nitru očami tvorivých ľudí mimo Nitry - vytvoriť jednotnú vizuálnu identitu Nitry (Dizajnmanuál) aj pre organizácie s prepojením na Mesto, výber spracovateľa pripraviť formou medzinárodnej súťaže - vytvoriť komunikačnú stratégiu mesta Nitry, ktorá zahŕňa obyvateľov a návštevníkov, bude cielená dovnútra aj von a bude pracovať s najaktuálnejšími postupmi a nástrojmi komunikácie s ohľadom na ich prirodzené využitie cieľovými skupinami - zakomponovať do komunikačnej stratégie merateľné ukazovatele efektívnosti/produktivity komunikácie (napr. koľko reálnych rezervácií sa podarilo získať v rámci 1 online kampane na sociálnych sieťach)
	<p>5.1.2 Úspešné realizovanie projektu Európske hlavné mesto kultúry 2026</p> <p>Návrh typu indikátora: Počet prenocovaní návštevníkov z Európy aj mimo nej (intenzita CR za mesiac/rok)</p> <p>Návrh zodpovednosti: odbor projektového a strategického riadenia v spolupráci s kreatívnym</p>	<ul style="list-style-type: none"> - na základe rozhodnutia poroty v prvom kole spracovať prihlášku do druhého kola, dbať na vybudovanie čo najširšej synergie s kľúčovými hráčmi z oblasti kultúry, Biskupstvom Nitra, Nitrianskym samosprávnym krajom a jeho inštitúciami a podnikateľským sektorom - aj v prípade negatívneho rozhodnutia, realizovať kľúčové projekty, ktoré reagujú na hlavné potreby mesta a majú medzinárodný rozmer. Ide predovšetkým o projekty: rezidencie, rozvoj publika, práca s verejným priestorom - uchádzať sa o titul „Creative city“

<p>pozvaných novinárov na cieľových trhoch/rok</p>	<p>centrom/ organizáciou zodpovednou za realizáciu EHMK</p>	
<p>5.2 Nitra má atraktívnu ponuku pre európskeho návštevníka, má modernú fungujúcu smart infraštruktúru, využíva ponuku kreatívneho priemyslu a kultúry pri tvorbe produktov a aktívne spolupracuje s aktérmi v cestovnom ruchu</p> <p><i>Návrh typu indikátoru:</i></p> <p><i>Zvýšenie podielu nových segmentov ponuky</i></p> <p><i>Kvalita ponuky na úrovni európskych štandardov</i></p> <p><i>Zvýšenie počtu záujemcov o nové produkty a ich ekonomický prínos</i></p> <p><i>Zvýšenie počtu prenocovaní podľa období akčných plánov stratégie</i></p> <p><i>Odbytový systém ponuky produktov</i></p>	<p>5.2.1 Vytváranie podmienok pre diverzifikáciu ponuky pre nové segmenty návštevníkov s ohľadom na udržateľnosť</p> <p>Návrh typu indikátora: Systém podpory pre podnikateľský sektor v cestovnom ruchu Počet jedinečných online/tel. rezervácií ubytovania, sprevádzania, predaja vstupeniek domácich a zahraničných návštevníkov /mesiac/rok</p> <p>Návrh zodpovednosti: odbor TIC Nitra v spolupráci s NOCR</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vytvoriť podmienky pre výhodné prenájmy pozemkov na vybudovanie diverzifikovanej ponuky (kempy/ glamour kempy, lacné ubytovanie, API domčeky, hotely pre psov ...) - vytvoriť jednotný rezervačný systém služieb cestovného ruchu s cieľom zjednodušenia a zjednotenia prístupu k službám s využitím moderných technológií - vytvoriť jednotný zberný systém dát pre oblasť cestovného ruchu (návštevnosť, štruktúra návštevníkov, motivácia k návšteve, ekonomické faktory) v Nitre v nadväznosti na národné štandardy - nastaviť princípy návratnosti príjmov späť do cestovného ruchu na rozvojové a marketingové aktivity mesta v oblasti kultúrneho cestovného ruchu - skvalitniť existujúci grantový systém na vybudovanie diverzifikovanej ponuky služieb pre posilnenie nových segmentov ako rodiny s deťmi, cykloturisti, pútnici, ekoturisti, kreatívni turisti. Na posilnenie dotačnej schémy využiť návratnosť % z vybranej dane za ubytovanie a jej priamu návratnosť do cestovného ruchu - spolupracovať pri aplikovaní a vytváraní systémov kvality služieb v cestovnom ruchu (destinačný systém kvality služieb cestovného ruchu) všeobecne aj so zameraním na nové segmenty návštevníkov, podporovať digitalizáciu služieb - zaviesť systematický a udržateľný tréningový program pre podnikateľov a pracovníkov v cestovnom ruchu (viacrát do roka a každoročne na rôzne témy cestovného ruchu a pre rôzne cieľové skupiny – hotelieri, sprievodcovia, recepčné, čašníci, vodiči MHD....) s cieľom skvalitňovania ponuky (jazyková vybavenosť, práca so zákazníkom, komunikačné zručnosti, úprava vstupov, interiérov ..) - vytvoriť kvalitný odbytový systém ponuky a produktov pre návštevníkov/onlinový odbytový kanál vo vzťahu k zahraničným návštevníkom, incomingové cestovné kancelárie
	<p>5.2.2 Tvorba atraktívnych produktov pre návštevníkov cestovného ruchu s využitím smart riešení</p>	<ul style="list-style-type: none"> - návratnosť vybratej dane za ubytovanie do cestovného ruchu (60-100 %), napr. každoročne investovať % na vybudovanie, rozširovanie vlastných zážitkových expozícií mesta a atraktivít hodných 21.storočia - alokovať finančné prostriedky mesta a členov NOCR do výšky vybratej dane za ubytovanie do oblastnej organizácie cestovného ruchu – zabezpečiť maximálnu výšku dotácie zo strany štátu do cestovného ruchu pre destináciu Nitra - využiť ponuku kreatívneho priemyslu a kultúry pri tvorbe produktov a podporiť rozvoj komunitného kultúrneho

	<p>Návrh typu indikátora: Funkčné produkty, záujem návštevníkov / publika</p> <p>Návratnosť vybranej dane z ubytovania do CR</p> <p>Návrh zodpovednosti: TIC Nitra, NOCR, NSK, inštitúcie NSK</p>	<p>cestovného ruchu (lokálna kultúra, kuchyňa, umenie, umelecká tvorba)</p> <ul style="list-style-type: none"> - využiť jedinečností pri tvorbe produktov a marketingu (využitie postavy Cyrila a Metoda, včely a med - Nitriansky kraj má najviac včelstiev na Slovensku a silná tradícia chovu včiel, víno a gastroturizmus; svetová značka čokolády LYRA, regionálny výrobca kvalitných a ekologických orieškových krémov Slowlandia, svetový magazín nielen o káve Standart) - vytvoriť ponuku "Butikové" kreatívne pobyty u remeselníkov, umelcov a miestnych producentov lokálnych výrobkov - tzv. slowturizmus (napr. v kreatívnom centre alebo priamo u remeselníka, výrobcu v jeho dielni) s pridanou hodnotou pre kultúrneho návštevníka (pridanou hodnotou bude sebarozvoj, nadobudnutie novej zručnosti) - vytvoriť pavilón vín nitrianskeho kraja v objekte sídla TIC (Mestský dom) - pokračovať v realizácii projektu „Nitra na siedmich pahorkoch“ – zatraktívnenie jednotlivých pahorkov – napr. Rozhľadňa na Borine, fotopoint na Dražovskom kopci ... - spolupracovať na premyslenom IS (informačný systém) pre návštevníkov vo verejnom mestskom priestore v súlade s konceptom rozvoja verejných priestorov v meste - realizovať podujatia: Vínny festival, Jahodová Nitra, happeningy so ZUŠ-kami v uliciach Nitry, medzinárodné podujatie na letisku a oživenie netradičných miest v meste formou podujatí, aktivít (napr. Degustácia v divadle, výstava v aule SPU, ..) - vytvoriť a zaviesť destinačnú online turistickú kartu s výhodami pre návštevníkov mesta - spolupracovať s už existujúcimi múzeami a galériami na netradičných expozíciách interaktívnych prehliadkach a kreatívnych dielnach so zameraním na rozvoj kreativity návštevníka (napr. tvorivé dielne, kde si bude môcť návštevník vyrobiť šperk, aký nosili ženy v časoch Veľkej Moravy a pod. - rozšíriť ponuku služieb TIC Nitra (zriadenie minigalérie, baby friendly, bike friendly ...) - rozšíriť ponuku sprievodcovských služieb a okruhov podľa cieľových skupín (Nitra pod hviezdami, Ikonická Nitra, Zelená Nitra, Kreatívna Nitra, Nitra detskými očami, Nitra v období socializmu ...)
	<p>5.2.3 Napojenie produktov na regionálne, národné, medzinárodné projekty cestovného ruchu a turistické cesty</p> <p>Návrh typu indikátora:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjať vínný turizmus Nitriansko-Tekov–Strekov (napojiť na partnerské mesto Veszprém a Pecs v Maďarsku a Kroměříž v Českej republike) - prepojiť podujatie Putovanie Nitrou s Bojnou (Veľkomoravská tradícia) - vytvoriť Medovú kultúrnu cestu s prepojením na Českú republiku a Maďarsko - napomáhať v rozvoji pútnického cestovného ruchu, posilnenie pútnických a kultúrnych ciest: Cyrilometodská a Svätjakubská cesta - využiť potenciál na aktívne siet'ovanie partnerov na juhu Nitrianskeho kraja

	<p><i>Medzinárodné projekty</i></p> <p><i>Synergický efekt, ekonomický prínos z napojenia a sieťovania</i></p> <p><i>Dosiahnutie európskych štandardov</i></p> <p>Návrh zodpovednosti: <i>TIC Nitra v spolupráci s NOCR</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - snažiť sa o dosiahnutie štandardov, ktoré umožnia zaradenie a uznanie ciest do medzinárodných zoznamov turistických, pútnických a kultúrnych ciest
	<p>5.2.4 Posilňovanie spolupráce a partnerstva verejného a súkromného sektora v cestovnom ruchu v Nitre a v Nitrianskom kraji</p> <p>Návrh typu indikátora:</p> <p><i>Funkčná koordinačná platforma cestovného ruchu</i></p> <p>Návrh zodpovednosti: <i>NOCR, odbor TIC Nitra, NSK</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - vytvoriť pozíciu manažéra pre cestovný ruch, ktorý bude sledovať výzvy a pripravovať projekty zamerané na cestovný ruch a bude koordinovať aktivity medzi aktérmi v cestovnom ruchu - spolupracovať s NSK na vytváraní platforiem definovaných zákonom o cestovnom ruchu /napr. KOČR (Krajská organizácia cestovného ruchu) - založiť klub podnikateľov v cestovnom ruchu v Nitre za účelom budovania vzťahov, zdieľania potrieb a skúseností, posilňovania spoločnej akcieschopnosti na realizáciu zámerov v oblasti cestovného ruchu v meste - vytvoriť pozíciu mediátora pre investície a rozvoj mesta aj v oblasti cestovného ruchu. Prizývať expertov za jednotlivé oblasti z mesta k rokovaniam s investormi

6 Návrh spôsobu implementácie

Pre implementáciu stratégie musí byť zaistená riadiaca schéma a kapacity, jednak pre riadenie procesu realizácie a taktiež pre jednotlivé opatrenia a aktivity. Pri napĺňaní stratégie, jej aktualizáciu a akčný plán je vhodné použiť prvky participácie aktérov, ktoré boli súčasťou prípravy stratégie.

Tabuľka 1 Základy riadiacej schémy stratégie NK31

Zložka	Úlohy a činnosť	Frekvencia stretávania
Manažment stratégie	<p><u>Zodpovednosť:</u> riadi realizáciu, vyhodnotenie a aktualizáciu stratégie</p> <p><u>Obsadenie:</u> manažér stratégie, garanti opatrení, realizátori aktivít</p>	podľa realizačných potrieb projektov
Riadiaci výbor	<p><u>Zodpovednosť:</u> schvaľuje vyhodnotenie harmonogramu stratégie, respektíve vybraných priorít za jeden rok (január nasledujúceho roku) schvaľuje akčný plán na ďalší rok v súvislosti s rozpočtom (september)</p> <p><u>Zloženie:</u> politický garant pre kultúru, manažér stratégie, garanti opatrení, predseda komisie pre kultúru a kreatívny priemysel</p> <p><u>Zvoláva:</u> politický garant pre kultúru</p>	najmenej 2x ročne (január, september)
Komunikačná platforma pre kultúru, kreatívny priemysel a kultúrny cestovný ruch	<p><u>Zmysel platformy:</u> platforma slúži pre stretávanie sa s aktérmi, ktorým bude predstavené, čo bolo realizované v uplynulom roku a taktiež slúži k diskusii o prioritách, projektoch a spoluprákach na ďalší rok priority a projekty vybrané aktérmi slúžia ako doporučené pre riadiaci výbor pre prípravu akčného plánu na ďalší rok</p> <p><u>Zloženie:</u> platformy sa zúčastňujú členovia riadiaceho výboru, členovia komisie pre kultúru a je otvorená komukoľvek, kto má záujem sa zúčastniť</p> <p><u>Zvoláva:</u> zvoláva ju manažér stratégie v mene garanta pre kultúru</p>	1x ročne (jún)

Spôsob implementácie stratégie musí byť v súlade so štandardami strategického riadenia na mestskom úrade tak, aby boli pre všetkých zrozumiteľné a bolo jednoduché dokument používať naprieč odbormi mestského úradu, ktoré sa budú podieľať na jeho napĺňaní.

Mnohokrát býva slabou stránkou implementácie stratégie neexistencia úlohy „manažéra realizácie stratégie“ a riadiaca schéma, ktorá umožňuje manažérovi pravidelne reportovať plnenie stratégie a aktualizovať dokument. Často nestačí, aby zodpovednosť za plnenie aktivít bola určená až na najnižšej úrovni aktivít. Riadenie realizácie stratégie je preto navrhnuté trojstupňové.

Manažér realizácie stratégie – je zodpovedný za realizáciu stratégie.

Pracovník na vedúcej pozícii odboru projektového a strategického riadenia.

Garant opatrení – dohliada na realizáciu určitého logického celku, ktorý predstavuje opatrenia.

Garanti opatrení sú z rôznych odborov mestského úradu, na základe logiky a povahy opatrení a prevažujúcich zodpovedností na úrovni jednotlivých aktivít.

Realizátori aktivít – sú zodpovední za realizáciu konkrétnej úlohy alebo aktivity.

Realizátori aktivít sú referenti z rôznych odborov mestského úradu, zároveň to môžu byť aj externí aktéri, ktorí sa k plneniu stratégie zaviazali.

Zmluva / Memorandum o spolupráci – slúži k záväzku na realizáciu spolupráce, uzatvára sa s externými aktérmi.

Príloha č. 1

Zoznam inštitúcií a jednotlivcov, ktorí boli zapojení do participatívneho návrhového procesu a pripomienkovania NK31

Inštitúcie	zástupcovia
ONplan lab, s.r.o.	Petr Návrat (riaditeľ), Olga Škochová Bláhová (vedúca kultúrneho plánovania)
agrokompex NÁRODNÉ VÝSTAVISKO, štátny podnik	Róbert Kanás (riaditeľ), Martin Lužbeňák (marketingový manažér), Katarína Moravcová (marketingová manažérka)
Archeologický ústav SAV	Matej Ruttkay (riaditeľ), Peter Bednár (vedúci oddelenia technicko-vedeckých informácií a reštaurátorských laboratórií)
Asociácia Divadelná Nitra	Darina Kárová (riaditeľka)
Divadlo Andreja Bagara v Nitre	Slavka Civiňová (projektová manažérka)
Diecézne múzeum - Castellum n.o.	Veronika Pleštinská (riaditeľka)
Hidepark - nezávislé kultúrne centrum	Janka Popovicsová (projektová manažérka)
IUVENTA - Slovenský inštitút mládeže	Ivana Boboňová (regionálna koordinátorka)
Kníhkupectvo, antikvariát a libresso Pod Vříškom s.r.o.	Igor Rjabinin (majiteľ)
Komisia Mestského zastupiteľstva v Nitre pre kultúru a kreatívny priemysel	Erik Král, Petra Ajdariová, Daniel Balko, Tomáš Jursa, Pavol Obertáš, Ján Vančo, Dominik Holly, Peter Bednár, Darina Kárová, Marián Tesák, Tibor Ujlacký, Pavol Ferčák
Komisia Mestského zastupiteľstva v Nitre pre miestny rozvoj, cestovný ruch a zahraničné vzťahy	Daniel Balko, Ján Vančo, Román Ágh, Janka Buršáková, Jarmila Králová, Ivona Fraňová, Marta Hároniková, Katarína Kompasová, Zuzana Palenčíková, Lucia Juhásová
Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre	Ingrid Meňky (riaditeľka)
Krajské osvetové stredisko v Nitre	Daniela Gundová (riaditeľka), Linda Štulajterová (odborná pracovníčka pre folklór)
Krajský pamiatkový úrad Nitra	Peter Jurkovič (riaditeľ), Richard E. Pročka (pamiatkar)
Mesto Nitra - MsÚ v Nitre	odbor strategického a projektového riadenia: Irena Lehocká (referentka - projektová manažérka), Andrea Oravcová (referentka - projektová manažérka), Monika Reiskupová (referentka pre mestský rozvoj a udržateľnú ekonomiku) odbor kultúry: Dagmar Bojdová (vedúca odboru), Elena Klenková (referentka pre kultúru), Iveta Žitňanová (referentka pre pamätihodnosti) odbor Turistické informačné centrum Nitra: Terézia Zaujecová (dočasne poverená výkonom funkcie vedúci odboru TIC MsÚ Nitra), Alena Pivarčiová (referentka pre cestovný ruch) útvár hlavného architekta: Viktor Šabík (hlavný architekt mesta Nitry) odbor školstva, mládeže a športu: Mária Orságová (vedúca odboru)

Nitrianska galéria	Renáta Niczová (riaditeľka)
Nitrianska komunitná nadácia	Lubica Lachká (správkyňa nadácie), Ivona Fraňová
Nitrianska organizácia cestovného ruchu	Marta Hároniková (riaditeľka), Dana Póčíková (koordinátorka NOCR)
Nitrianske centrum dobrovoľníctva	Jana Andreasová (riaditeľka)
Nové divadlo	Veronika Gabčíková (štatutárna zástupkyňa a dramaturgička)
OZ SIEDAS	Lucia Richterová (prezidentka)
Ponitrianske múzeum v Nitre	Patricia Žáčiková (riaditeľka), Zuzana Vilčeková (marketingová manažérka)
Projektový tím EHMK 2026	Marián Tesák (projektový manažér EHMK 2026), Juraj Malíček (vysokoškolský pedagóg FF UKF v Nitre), Katarína Melichová (odborná asistentka na Katedre regionalistiky a rozvoja vidieka FEŠRR SPU), Omar Mirza (kurátor, Nitrianska galéria), Janka Popovicsová (Hidepark, projektová manažérka), Anna Šimončíčová (Asociácia Divadelná Nitra, zástupkyňa riaditeľky), Miroslav Zwiefelhofer (Divadlo Andreja Bagara, správa Divadelnej knižnice)
Rímskokatolícka cirkev Biskupstvo Nitra	Martin Štofko (diecézny ekonóm)
Rocková škola	Dalibor Daňko (predseda)
Slovenská poľnohospodárska univerzita	Klaudia Halászová (rektorka) Mária Holovičová (vedúca útvaru univerzitných služieb), Ivan Takáč (prorektor pre komunikáciu a prax)
Slovenské poľnohospodárske múzeum	Jozef Muzika (vedúci strediska)
Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre	Martin Kusenda (riaditeľ), Nikoleta Hvizd Tužinská (dramaturgička)
Súkromná základná umelecká škola, ATELIÉR MÉDEA	Mariana Pauková (zriaďovateľka školy), Dominika Lehocká (učiteľka)
Súkromná základná škola Heleny Madariovej	Diana Miklášová (manažérka)
Štátny archív v Nitre	Peter Keresteš (riaditeľ)
Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre	Miroslav Tvrdoň (prorektor pre vonkajšie vzťahy a soc. veci), Jana Ambrózová (vedúca Katedry etnológie a folkloristiky), Miriama Bošelová (odborná asistentka na Katedre etnológie a folkloristiky), Zuzana Palenčíková (vedúca Katedry cestovného ruchu), Silvia Eliašová (odborná asistentka na Katedre histórie), Katarína Kompasová (Katedra manažmentu kultúry a turizmu), Katarína Viliňová (zástupkyňa vedúceho Katedry geografie a regionálneho rozvoja) SPOT tím Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre: Henrich Grežo (odborný asistent na Katedre ekológie a environmentalistiky), Peter Ivanič (riaditeľ Ústavu pre výskum kult. dedičstva Konštantína a Metoda FF UKF), Hilda Kramáreková (odborná asistentka na Katedre geografie a regionálneho rozvoja), Alfred Krogmann (docent na Katedre geografie a regionálneho rozvoja), Lucia Petrikovičová (odborná asistentka na Katedre geografie a regionálneho rozvoja), František Petrovič (dekan Fakulty prírodných vied)

Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja	Lubomír Kleštinec (vedúci odboru kultúry a športu), Silvia Detvayová (vedúca oddelenia kultúry), Tibor Ujlacký (odborný referent pre budovanie Cyrilo-metodskej cesty), Katarína Ťurčiová (odborná referentka oddelenia kultúry), Roman Vančo (vedúci odboru cestovného ruchu), Martin Záruba (odborný referent odboru cestovného ruchu)
Združenie STORM	Andrea Kosír Hugáňová (štatutárna zástupkyňa)
Základná umelecká škola Jozefa Rosinského	Anna Fintová (riaditeľka), Marica Šišková (pedagogička literárno dramatického odboru)
Aktéri KKP v Nitre	Emília Domanová, Pavel Francúz, Raymond Kaňa, Róberta Legros Štěpánková, Róbert Mačkay, Veronika Mezei Očadlíková, Lenka Olejárová, Róbert Petřík, Peter Reháč, Klaus Stracke, Peter Škorec